

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp. pečit-vrsta
mall oglasi po 150
in 2 D, večji oglasi
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopljarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon števil. 50, upravištva števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopljarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Nemcem.

Maribor, 11. maja.

Južnoštajerski Nemci so dolgo časa upali, da bo mogoče v Jugoslaviji z isto prepotenco vzdržati nemško narodno in kulturno udejstvovanje kot prej. Z neko odpornostjo in kljubovalnostjo so nasprotovali vsaki zmerni uravnavi kulturnega soživljenja s Slovenci.

Zdaj so prišli do prepričanja, da je bilo to njihovo početje zmotno. Razvoju slovenske kulture na štajerskem ni prav nič škodovalo, pač pa je zaustavilo ves razvoj njihovega lastnega kulturnega življenja. Zato so zdaj svoje mišljenje izpremenili.

Za to imamo zadnji čas dva eminentna dokaza. Prvi je posebne vrste. Južnoštajerski Nemci so namreč prosili koroško dež. vlado, naj da slovenskim Korošcem popolno kulturno in šolsko avtonomijo. Kako bo ta prošnja južnoštajerskih Nemcev vplivala na avstrijske Nemce, trenutno še ne vemo. Slovenci v Avstriji so svoje stališče že poudarili: »Koroški Slovenec« piše v uvodniku z dne 5. majnika:

»Naša slovenska koroška narodna kultura je slovenska pesem, pripovedka, govornica, navada, noša in še mnogo drugega. Po vsem tem ločimo narod od naroda, in po tem se naj določajo narodne meje in — teritorij kulturnih avtonomij. Do koder sega slovenska beseda, pesem, povest, navada, do tja sega slovenska zemlja. Tam bivajo Slovenci. Pa če tudi niso zavedni. Narodna zavednost je visoka stopinja v narodni kulturi, toda je vedno nekaj subjektivnega. Je često pod vplivom materialnih ozirov. Ob plebiscitu je zmagal celovski trg, ne nemška narava ljudi, ki so glasovali. Ko je Avstrija ob razpadu hotela dobiti Burgenland, je vabila predvsem burgenlandsko nemško inteligenco, ki je čutila madžarsko, v okrilje Germanije. Češ, da je narava nemška in madžarsko mišljenje samo plod budimpeštanskih šol. Z isto pravico lahko slovenski narod vse tiste, ki so »deutschesinnt« in »deutschfreundliche«, zahteva v območje svoje kulture. Ker ta kultura je edino primerna njihovi naravi in je nemško mišljenje samo plod nemških šol, uprave, justice itd. Pokvarjena je samo gornja plast teh duš, narava je vendar slovenska. Zato dajte tudi tem kulturni razvoj, ki odgovarja njihovi naravi, dajte jim tudi slovensko kulturno vzgojo. Kulturno avtonomijo za vso zemljo in vse ljudi, ki bi bili danes dobri Slovenci, če bi bila od nekdanj na slovenskem Koroškem v veljavi slovenska kulturna avtonomija!«

Stališču koroških Slovencev se pridružujemo v polni meri tudi štajerski Slovenci. Južnoštajerski Nemci naj torej svojo prošnjo na koroški deželni zbor spopolnijo s to zahtevo koroških in štajerskih Slovencev, obenem pa naj resno zastavijo svoj vpliv, da se njihova prošnja in naša zahteva izvrši, potem šele bomo tudi mi zastavili svoj vpliv, da se južnoštajerskim Nemcem da kulturna in šolska avtonomija.

Drugi slučaj je prošnja »Männergesangsvereine« v Mariboru, naj se ne nasprotuje javnim produkcijam pevskega društva, ki hoče le kulturno delo in nima drugega propagandnega namena. Ugotavlja, da Glasbena Matica temu kulturnemu delu po njeni izjavi ne bo nasprotovala. Svoja stališča so zavzela tudi druga društva v Mariboru. Orjuna se je odločila proti delovanju »Männergesangsvereine«.

Vse te izjave pričajo, da je nekaj nenaravnega živeti v istem mestu, imeti iste gospodarske skrbi, obenem pa biti narodno-kulturno tako ofenzivno nasproten drug drugemu. Mesta z mešanim prebivalstvom in na narodni meji morajo mirnemu kulturnemu soživljenju posvečati veliko pažnje, ker je to važno in koristno za obe strani. Vse te izjave pričajo, da so mariborski Slovenci napram nemškemu življu izredno lojalni, bolj kot so recimo mariborski Nemci bili do zdaj do Slovencev. Tudi moramo pripomniti, da smo še vse premalo opazili kakih dejanskih izprememb pri Nemcih.

Zato se obračamo danes na mariborske Nemce s pozivom: Pokažite, da vaša prošnja na koroški deželni zbor in vaši načrti doma niso le neko — trgovanje. Kadar boste dali te dokaze na Koroškem, tedaj šele se bomo z vami borili tudi za vašo kulturno in šolsko avtonomijo, ker priznavamo veliki blagoslov mirnega narodno-kulturnega soživljenja na narodnih mejah.

Darujte za Ljudski sklad SLS!

Pašičev boj proti vladi.

LOV ZA POSLANCI — STRAH PRED RAZPRAVO O KORUPCIJI. — PRIPRAVE ZA PETKOVO SEJO SKUPŠČINE. — JOVANOVIČEVA SKUPINA NA DELU. — UZUNOVIČ KONFERIRA.

Belgrad, 11. maja. (Izv.) Pašič z vsemi silami dela proti vladi. Vendar pa njegovo delovanje ni javno. Vse se dela prikrito in zakulisno. Zato je pritisk, ki ga izvaja Pašič, tem hujši in močnejši. Na drugi strani pa njegovi pristaši v radikalnem klubu obdelujejo poslance za poslance in zahtevajo od njih, da bi ostali Pašiču verni za vsak slučaj. Iz podvojene akcije se jasno vidi, da se Pašič še ni definitivno odločil, kaj naj bi storil, ali naj bi še pred razpravo o interpelaciji poskusil prisiliti vlado do demisije, ali pa bi ob priliki debate o korupciji svojega sina dal sprejeti njemu ugoden predlog.

Splošno pa je mnenje, da Pašič prvega ne bo mogel izvesti in da bo Uzunovičeva vlada šla pred skupščino in odgovorila na interpelacijo opozicije o korupciji. Za Pašiča je torej danes položaj težavnejši kakor prej. Če bi se mu posrečilo vlado pripraviti do demisije pred tem dnem, potem ostane na njem in na radikalni stranki žig korupcije. Če pa pusti debato, je gotovo, da bo tudi v skupščini ta žig dobila. Nobenega dvoma ni, da bo razprava v skupščini prinesla na dan neverjetne stvari o korupciji, ki se je vršila pod patronanco raznih vlad. Belgrajsko časopisje se izredno obširno bavi z dogodki. V glavnem ugotavlja sledeče:

Pašič želi rešiti korupcioniste in deluje na to, da bi se odgovor na interpelacijo o korupciji odložil. Istočasno se nada, da bo s Pribevičem zopet sestaval nacionalni blok in dobil volivni mandat. Vendar pa kombinacija PP nima sploh nobenih izgledov. Več imajo upanja, da pridejo na vlado tisti, ki so v interparlamentarnem odboru glasovali za Jovanovića. Naglašajo se, da se Pribevič v poslednjem času zelo približuje Pašiču in da ga podpira v borbi proti protikorupcionistom. V slučaju fuzije Pašič-Pribevič bi Jovanovičevi prijatelji izstopili iz radikalnega kluba.

Seja narodne skupščine.

TRGOVINSKA POGODBA Z AVSTRIJO SPREJETA — RAZPRAVA O POROČILIH ODBORA ZA PROŠNJE IN PRITOŽBE.

Belgrad, 11. maja. (Izv.) S 175 proti 23 glasovom je skupščina sprejela trgovinsko pogodbo z Avstrijo. Debata o tej važni pogodbi je potekala skoro brez zanimanja. Skoro vsi poslanci so namreč zaposleni z razpravljanjem o predstojećih dogodkih in pripravljanjem materiala za debato o korupciji.

Danes je govoril samo zemljoradniški poslanec Joca Jovanović. Naglasil je, da se sploh čudi, da se vodi ta debata. Po njegovem mnenju je debata iluzorna, ker je trgovinska pogodba z Avstrijo že davno v veljavi in se ne da na njej ničesar spremeniti. Smatra pa, da je pogodba zelo potrebna. Čeprav je nepopolna, bo vendar zanj glasoval.

Minister dr. Kraljač je nato odgovarjal posameznim govornikom. Največ se je bavil z Žebotovim govorom. Izjavil je, da so bila poslanceva izvajanja zelo natančna in da je bila Žebotova kritika stvarna ter da bo Žebotove pripombe porabil pri prvi priliki, ko se bodo sklepale nove trgovinske pogodbe, za sedaj pa ni mogoče ničesar spremeniti. Nedostatk pa se bodo skušali v praksi omiliti. Poslancu se je zahvalil za stvarna izvajanja. Priznal je, da

Seja medparlamentarnega odbora.

Belgrad, 11. maja. (Izv.) Popoldne se je vršila v veliki dvorani narodne skupščine seja medparlamentarnega odbora. Seji niso prisostvovali samo člani, marveč tudi številni drugi poslanci in časnikarji. Sejo je otvoril Ljuba Jovanović. V kratkem govoru je pozdravil tajnika mednarodne medparlamentarne unije Boisieja, velikega prijatelja naše države, ki je ob priliki vidovan. atentata 1920 na kralja bil ranjen in je pri tej priliki zgubil levo oko. Jovanovičevemu pozdravu so se pridružili tudi poslanci. Nato je Boisie na kratko govoril o pomenu Unije. Podal je kratek pregled od ustanovitve do danes. Naglasil je važnost zadnje washingtonske konference, nato pa je razvil program za bodočnost. Avgusta se bo sestal odbor medparlamentarne zveze v Zenevi in bo razpravljala o mnogih vprašanjih. Po Boisiejevem govoru je Jovanović sejo zaključil. Danes je kralj sprejel Boisieja v avdienci. G. Boisie bo ostal še nekaj časa v naši državi.

Jovanović sicer še čaka. Pričakuje se, da bo govoril v debati o korupciji in da bo navedel mnogo važnih momentov in dokumentov. Pašičevci bi bili v zelo neugodnem položaju, ako bi Jovanović s pomočjo radičevcev, opozicije in enega dela radikalov postal predsednik anketnega odbora za preiskavo afe re Rade Pašič in tovarišev. Vedo namreč, da bi Jovanović zelo neusmiljeno vodil preiskavo.

Devi se je v radikalnem klubu občutilo veliko vrvenje. Jovanovičeva skupina se je pričela bolj izrazito grupirati. Pripravlja se na ogorčeno borbo 14. maja, ko bo Jovanović nastopil skupno z opozicijo v borbi proti korupciji. Zahteval bo posebno nujno anketo proti Rade Pašiču. To ponašanje Jovanovičevih pristašev je v Pašičevi skupini vzbudilo največje ogorčenje, obenem pa tudi strah. Pašičevci so danes poskušali s pomočjo nekaterih svojih poslancev, članov vlade, te posameznike pomiriti in jih od Jovanovića odvrtiti. Tako so se danes iskali pristaši tudi za veliko ceno. Zdi se, da v tem oziru niso imeli uspeha.

Vlada se tudi nadalje nahaja v položaju, iz katerega ni izhoda. Uzunović je imel daljšo konferenco z radikalnimi ministri. Po konferenci je Uzunović odšel v dvor, kjer je ostal dolgo časa. Za 13. t. m. je Pašič sklical sejo radikalnega poslanskega kluba. Ker se bo 14. pričela debata o korupciji, bi bilo logično, da bi se sedaj v radikalnem klubu razpravljalo o načinu debate in pa o predlogih, ki bi se naj stavili v plenumu skupščine.

Nekateri radikali mislijo, da bo šel Uzunović v tem vprašanju skupno z opozicijo, ker šele na ta način bi ustvaril možnost, da bi nekatero opozicijske stranke stopile v njegovo vlado za slučaj, v katerem misli, da bo Pašič nehal podpirati vlado. Gotovo je, da je Pašičev položaj danes težji kakor kdaj.

'Hrvat' proti dosedanji hrvatski politiki.

Zadnja številka »Hrvat« se ponovno peča z pismi Nikole Pašiča pok. Vesniču in sklepa, da bi bila možna tudi federativna ureditev države, če bi šli hrvatski politiki dosledno za tem ciljem. Toda hrvatska politika do sedaj te dolžnosti ni vršila. Hrvatska zajednica, prvotno najmočnejša stranka, se je bojevala, da ohrani hrvatsko avtonomijo, kar jo je ostalo. V Zagrebu je ohranila vlado z banom na čelu. Ker pa ni bila dovolj močna, da utrdi in razširi avtonomijo cele Hrvatske, je hrvatski narod dal svoje pooblastilo Stjepanu Radiću. Očakar pa je usoda Hrvatske v rokah Stjepana Radića, je Hrvatska izgubila vse: vlado, bana, in tisočletna Hrvatska je zbrisana in razdeljena na štiri oblasti, ekonomsko uničena in prosvetno desorganizirana. Za vse te udarce je osebnno odgovoren Stjepan Radić. Radić, ki ni bil zadovoljen s federacijo ali avtonomijo, ampak je zahteval posebno hrvatsko državo, ta Radić je postal čez noč boritelj monarhizma in centralizma. Potem ko je zamudil številne ugodne prilike, da osamosvoji svoj narod, potem ko je pomagal, da se je sprejela vidovdanska ustava, potem ko je hrvatski narod sam iz lastne moči zlomil obznanje in ko je vlada radi slabe večine v parlamentu morala misliti na popuščanje napram Hrvatom, je g. Radić vrgl puško v koruzo, prevzel Pašičev program in postal bojevnik centralizma. S tem je zaigral gigantsko borbo hrvatskega naroda. Postavil se je na čelo borbe, v najusodnejšem času pa jo je izdal. »Hrvat« zahteva, da se baš v sedanjem ugodnem položaju vodi hrvatska politika programatično, da se doseže federativna ureditev države.

NAPREDOVANJE SODNIKOV.

Belgrad, 11. maja. (Izv.) Današnje »Službene Novine« prinašajo ukaz ministrstva za pravosodje, s katerim se pomaknejo v 3. skupino I. kategorije višji deželni sodni svetniki 4. skupine I. kategorije, in sicer s 15. septembrom 1924 dr. Friderik Bračić, okrožno sodišče v Celju; s 17. novembrom 1920 Josip Perger pri okrožnem sodišču v Mariboru; Anton Mladič v Ljubljani, dr. Vladimir Foerster, Jurij Kozina pri okrožnem sodišču v Mariboru, dr. Franc Pajtler, dr. Silvin Hrašovec pri okrožnem sodišču v Novem mestu, Ivan Premšak in Valentin Flerin pri okrožnem sodišču v Celju.

RADIKALNA AGITACIJA ZA PRESTOP V PRAVOSLAVJE.

Zagreb, 11. maja. (Izv.) Radikali v Dalmaciji še vedno vrše agitacijo, da bi izvedli prestop katoličanov v pravoslavlje. Ne more se sicer trditi, da bi pri tem imeli kak poseben uspeh, toda zelo značilno je, da grede oblasti takim, ki prestopajo, zelo na roko, dočim šikanirajo katoliško duhovščino. V pravoslavlje je prestopilo nekaj delavstva, ki misli, da bo s tem doseglo kako materialno zboljšanje svojega položaja. Značilno je, da so se tej agitaciji pridružili tudi radičevci, ki neprestano grdijo katoliško duhovščino.

RAZPRAVA PROTI DEFRAVDANTU MIKOLJI.

Zagreb, 11. maja. (Izv.) Jutri se vrši razprava proti znanemu defraudantu Mikolji, ki je oškodoval poštne čekovni urad za velike vsote. Ker so se v tej zadevi pokazali novi momenti, ki bi mogli škodovati tudi ugledu države, ako bi prisostvovala razpravam javnost, zato se bo del razprave vršil tajno. Za razpravo vlada v Zagrebu veliko zanimanje.

NOV VLOM V ZAGREBU.

Zagreb, 11. maja. (Izv.) Velikemu številu vlomov, ki so se izvršili zadnji čas v Zagrebu, se je pridružil snoči vlom v prostore urada za zavarovanje delavcev. Vlomilci so razbili blagajno, toda slučaj je nanesel, da so odnesli samo 5000 Din, dočim je ostala vsota ostala nedotaknjena.

NOVO PAROPLOVNO DRUŠTVO.

Sušak, 11. maja. (Izv.) Na Sušaku so ustanovili novo paroplovno društvo, pri katerem je udeležen kapital s Sušaka in iz Zagreba. Društvo je kupilo 4350 tonski parnik »Serafin Topič«.

KRIZA BELGIJSKE VLADE.

Bruselj, 11. maja. (Izv.) Vsi poizkusi Brunnetta, da bi sestavil novo vlado, so se izjalovili.

Splošna stavka na Angleškem.

Poročilo vlade.

London, 11. maja. (Izv.) Vlada izjavlja v svojem komuničiju, da se je služba v prometu že izdatno zboljšala. »Daily Mail« poroča, da se je včeraj v železniško službo povrnilo 12-tisoč delavcev. V Henddersfield se je povrnilo na delo 20% delavcev pri cestni železnici. V Hullu se je več 100 pristaniških delavcev zopet javilo na delo. Danes je ponovno pričelo izhajati več listov. V londonskih delavskih predmestjih se zopet kaže običajno zunanje lice. Poizkusi omejiti preskrbo z živili, so se izjalovili. Zastopnik vlade je izjavil danes časniki, da se položaj izdatno izboljšuje in da je v stavki nastal preokret, ker se povsod javljajo številni delavci na delo. Število vlakov je doseglo že 5530. Neki član višjega sodišča je izjavil, da je sklep generalnega sveta za proglasitev splošne stavke protizakonit in da noben delavec ne more uživati proti podjetnikom zaščite iz l. 1906. Vest, da je Baldwin nevarno obšel, označuje vlada kot popolnoma neresnično. Vlada javlja v svojem poročilu, da vlada povsod zopet red in mir. Za vršitev policijske službe se je zopet javilo veliko število prostovoljcev.

Lloyd George proti vladi.

London, 11. maja. (Izv.) V seji spodnje zbornice je ostro nastopil proti vladi Lloyd George, češ, da »British Gazette« ni splošen naroden list, ampak samo glasilo vlade. List je hotel popolnoma prikriti poziv angleških škofov iz Canterburyja in Yorka, ki sta pozivala, da se čimprej skuša doseči pravi sporazum. Napačno je stališče vlade, ako hoče izpeljati boj do konca. Pristaše konservativne stranke je ta nastop Lloyd Georgea zelo iznenadil. Pričeli so mu klicati: »Izdejal« Oster nastop Lloyd Georgeja ima svoj vzrok v sporu med člani liberalne stranke. Lloyd George je na zborovanju stranke zavzemal stališče proti vladni politiki napram stavki, s čimer se večina, katero zastopata lord Grey in Asquith, ne strinja.

London, 11. maja. (Izv.) Poslanci delavske stranke so imeli sestanek, na katerem so

obravnavali vsa vprašanja, ki bi mogla dovesti do ponovnih pogajanj. Izdelali so kompromisni predlog, ki se strinja s predlogom, katerega je stavil tudi Lloyd George.

Koliko delavcev stavka?

London, 11. maja. (Izv.) Vodstvo strokovnih organizacij je izdalo poročilo, po katerem stavka 840.543 rudarjev, 455.760 železničarjev, 397.126 transportnih delavcev, 153.932 delavcev v kovinarski industriji in jeklnah, 349.658 stavbinskih delavcev in 167.656 tiskarjev. »Times« poroča, da ni verjetno, da bi se stavki pridružil še nadaljnje delavstvo. Vsled pomanjkanja surovin je ostalo brez dela mnogo delavstva v tekstilnih tovarnah in usnjarskih podjetjih. Število onih, ki se vračajo na delo, je zelo malenkostno in ne bo imelo na potek stavke nikakega pomena.

* * *

London, 11. maja. (Izv.) V spodnji zbornici je izjavil Churchill, da je vlada nujno morala zaseči zalogo tiskarniškega papirja, da se omogoči izhajanje lista »British Gazette«.

London, 11. maja. (Izv.) Kakor poročajo, je generalni svet strokovnih organizacij sporočil vladi, da bo končana generalna stavka tkoj ko prekličejo rudniški podjetniki izprtje nad rudarji. Vlada pa še vedno vztraja na stališču, da se ne prične pogajanja preje, predno vodstvo ne ukine generalne stavke.

London, 11. maja. (Izv.) V Londonu in drugih mestih so se včeraj vršile številne sodne razprave proti osebam, ki so povzročale nemire in sodelovale pri spopadih s policijo. Obsojeni so bili na denarne in zaporne kazni.

Kolin, 11. maja. (Izv.) Mednarodna zveza krščansko socialističnih strokovnih organizacij je imela 9. maja svojo sejo, katere so se udeležili nemški, holandski, belgijski, švicarski in češkoslovaški zastopniki. Zveza obseja protisocialna stremiljenja angleških podjetnikov in naglašja, da se nahajajo angleški rudarji v popolnoma pravičnem boju. O ukrepih glede podpore angleškim delavcem bo sklepal še poseben strokovni odbor.

Kaj vse pričakuje Amundsen od poleta.

Beremo, da bo Amundsen letel čez tečaj. Morda je že odplaval. Tudi Byrd bo še enkrat letel; sedaj bo pa na tečaju počakal in šele na to šel naprej. Če se bo mogel dvigniti. Nekateri mu nočejo verjeti, da je bil gori. Trdi, da je bil, da je bilo zelo lepo, solčno, samo mraz; menda so mu prsti zamrzili. Parkrat je tečaj obkrožil in je spustil ameriško zastavo dol. Neki list fantazira, kakšne posledice v tehniškem, znanstvenem itd. oziru bo imel Byrdov polet. Nobenih; glej včerajšnjega »Slovenca«. Popravi tam, da Harris ni geografik, temveč geofizik. Seveda, če bo letel Byrd naprej čez tečaj, potem že, sicer pa nič. Smo že vse povedali. Tudi to ni nič novega, ko pravi, da ni videl nobenih živali gori. Amundsen je tičal lani dobre tri tedne ne daleč od tečaja v ledu, pa je videl samo enega tjučenja in tri ptiče. »Popolnoma nemogoče je, da bi kdo živel tam gori samo od lava.« — Nato pa govori in sanja Amundsen o drugih lepih stvarih. »Mogoče je, da živijo sredi ledenih puščave med tečajem in Alasko ljudje, če je tam svet, kjer morejo prebiti. Recimo, da je sredi med ledom otok. Poletji se led odmakne in ptiče in tjučenja se pojavijo. Torej bi človek lahko tam živel. Večkrat sem že mislil, kaj, če bi bil kdo od stotin kitolovcev prišel na tak otok in bi bil tam ostal. Od Beringove ceste gre proti ledeni puščavi tok. Ladje, ki so lovile kite, so imele po 50 mož posadke, in pa še domače lovce, z ženami. Morebiti so prišli kdaj s tokom na otok, so si z ladjinih delov napravili hišice in živijo samo od rib, tjučenja in ptic. Podnebje je dosti ugodno, poletji celo milo. Potujoči led jim jemlje vsako možnost, da bi prišli nazaj na celino, sami so tam gori, in živijo svoje posebno življenje. Take misli so fantastične, a velikokrat sem moral o tem premišljevat. Če je med tečajem in Alasko kaj suhe zemlje, je vse to možno. Teško si mislim, da bi odkrili suhi svet, a bil bi to najbolj dramatičen in čudežen dogodek v zgodovini človeštva. Slednjič ni nič nemogoče. Rad sem v tem ledu, vleče me tja mir in čut popolne prostosti, tam sta doma tišina in smrt. Vedno je plavala nad temi ledenimi puščavami skrivnost neznanega, večji misterij, kakor nad tropskimi deželami.«

Berlin, 11. maja. (Izv.) »Deutsche allgemeine Zeitung« poroča iz Oslo, da namerava ameriški letalec Byrd še pred Amundsenom ponovno odleteti na severni tečaj in odtod proti Alaski. Tudi »Norge« je že ves čas pripravljena na start.

Oslo, 11. maja. (Izv.) Po poročilih iz Svalbarda je značna ladja »Norge« ob 10.10 dopoldne odplula proti severnemu tečaju.

Oslo, 11. maja. (Izv.) Norveške »Handels-Sjefahrs Tidende« objavljajo brzojavko iz Krømsø-ja, da je Amundsen naročil tamkajšnjemu geofizikalnemu inštitutu, da mu pošlje lista redno vsa vremenska poročila vseh opazovalnic ob severni obali in iz Rusije. Vreme na Spitsbergih je zadnji čas izredno lepo.

Razorava proti madarskim ponarejevalcem.

Budimpešta, 10. maja. (Izv.) V današnji glavni razpravi o ponarejanju francoskih frankov je bil zaslišan tajnik grofa Windischgraetza Raba. Rekel je, da se ne smatra krivega, ker je delal vse samo na ukaz Windischgraetzov. Windischgraetz ni vodil te akcije, ampak jo je samo finančno podpiral. Obtoženec je zvedel za ponarejanje leta 1924 in je bil informiran, da ima pomen pridobiti Slovaško nazaj k Ogrski, kar pa se ne bo izvršilo z orožjem, ampak le z gospodarskimi sredstvi. Akcija da vodi grof Teleky in nekaj oseb, ki stoje blizu vladinih krogov. Za imena teh se ni zanimal. Vendar je izvedel pozneje, da ve za afero tudi ministrski predsednik Bethlen. Nato je bil zaslišan o posameznostih glede izdelovanja in razpečevanja falzifikatov. Glede izpovedi o škofu Zadravcu je vzdržal vse trditve, ki jih je podal v preiskavi. Princ Windischgraetz je nato izjavil, da prevzema odgovornost za vsa dejanja svojega tajnika on. Izjavil pa je, da ni nikdar rekel, da bi bil Teleky posredovalec z vlado. Na vprašanje, ali je vlada na kak način podpirala to podjetje, ni hotel Windischgraetz ničesar izjaviti. Nadossy pa je trdil, da raven ravnatelj Barosu nikdar kak drugi uradni osebi o tem ni ničesar pravil. Tudi ravnatelj kartografskega inštituta Baits je ponovno poudarjal, da nikdar ni dobil kakega navodila od višjih oblasti. Razprava se jutri nadaljuje.

Budimpešta, 11. maja. (Izv.) V današnji glavni razpravi o ponarejanju francoskih frankov so bili zaslišani mladi ljudje, ki bi morali spraviti v promet ponarejene franke. Do razširjenja falzifikatov pa ni prišlo, ker je stvar prej prišla na dan. Obtoženi Andor je izjavil, da mu je rekel Windischgraetz, da bodo vsi zaprti, ako zve za afero grof Bethlen. Windischgraetz je izjavil, da se te izjave ne spominja. Vsi obtoženci so izjavljali, da so delali za stvar vsled tega, ker je imelo ponarejanje patriotske cilje. Danes so bili zaslišani med drugimi tudi Varga in Mankovics, katerih izpovedbe pa niso v zadevi podale ničesar novega. Jutri bosta zaslišana poštni ravnatelj Baros in tajnik Kovacs, nato pa se prične zasliševanje prič.

Windischgraetz je danes izjavil, da je v zaporu slučajno zvedel, da je med tem Artur Schultze alias Werner umrl. On je preskrbel papir iz nemških tovarov. Papir je bil iz materiala II. C. Mikroskopična preiskava je pokazala, da je ta vrsta papirja ista kot v kartografskem inštitutu in kot so bili na njem tiskani bankovci za 5000 mark francoske izdaje v Porurju. Windischgraetz pravi, da je tehniko ponarejanja spoznal v ruskem ozemlju za časa francoske zasedbe.

Budimpešta, 10. maja. (Izv.) Poslanec Hir je bil danes zaslišan na policiji v zadevi ponarejanja čeških kron. Posameznosti o poteku zaslišavanja niso znane.

Budimpešta, 10. maja. (Izv.) Svoječasni načelnik tiskovnega urada v Belgradu dr. Petrović, ki je po atentatu na kralja Aleksandra zbežal in sodeloval pozneje v uredništvu »Pester Lloyd«, je včeraj nenadoma umrl.

Nemška zastava.

Sicer vestni in pohlevni uradnik na nemškem kancelarskem stolu si je prejšnji teden dovolil nenavaden skok na stran. Z njegovim in Hindenburgovim podpisom je izšla uredba, ki določa, da imajo nemška zastopstva v evropskih obmorskih lukah in zastopstva izven Evrope poleg državne črno-rdeče-zlate zastave tudi takozvano trgovsko zastavo črno-belo-rdečo.

Zadnja zastava je bila zastava bivšega nemškega cesarstva. Ko so republikanske stranke ustvarjale novo Nemčijo, so z weimarsko ustavo pokopale tudi staro zastavo in uzakonile zgodovinske črno-rdeče-zlate barve, ki sa postale simbol nemškega republikanizma. Toda močna reakcija se s tem še ni čutila premagana. Kakor vztrajno gloda na vseh vogalih republikanske zgradbe, tako tudi vprašanja državne zastave ne pusti pri miru ampak stalno zahteva vrnitev bivšega cesarskega znamenja. Tako so pristaši Viljema že leta 1921 prisilili tedanja Fehrenbachovo vlado, da je dovolila domobranskim oddelkom črno-belo-rdečo zastavo. Tedanja uredba, kakor sedanja Luther-Hindenburgova je bila protustavna, pa jo je javnost prenesla, ker se je Nemčija tedaj zvijala pod bolečinami versajske pogodbe in drugih zunanjih udarcev.

Toda danes? Sedaj ko se je republikanski režim v Nemčiji uveljavil in dobro izkazal, sedaj ko Nemčija stopa v Društvo narodov in sedaj pred plebiscitom o brezodškodninskem zasedu vsega premoženja bivših knežjih rodbin? V takih okoliščinah mora imeti taka izkazovalna odredba posebno ozadje.

Poglejmo še natančneje. Dr. Luther načeljuje vladi, ki se lahko nagiba na levo. Socialni demokrati so v državnem zboru jezikiček na tehtnici, katoliški Centrum je najmočnejša vladna stranka — odločno republikanska, demokrati so v Luthrovi vladi istotako republikanci. In načelnik take vlade predloži državnemu predsedniku v podpis uredbo, ki je očividna koncesija desničarskim monarhističnim strankam?!

Po Nemčiji je završalo. Centrum je takoj javno odklonil odgovornost za uredbo, socialisti so predložili nezaupnico dr. Luthru, demokrati so izjavili da bodo za nezaupnico glasovali. Republikanci so sklicali protestna zborovanja, na katerih so označili dr. Luthrovo postopanje za izzivanje, napad na republiko ter zahtevali takojšen kanderjev odstop.

Po drugi strani je odredbo zagovarjal v javnosti dr. Stresemann, Luther jo je branil v vladi in iz Hindenburgove okolice se sliši, da bo državni predsednik odstopil, če vlada pade na tej uredbi. Ves boj se je osredotočil proti dr. Luthru in Hindenburgu. Slednjemu očitajo, da je uredba protustavna.

Po vsem dosedanjem vladanju Hindenburga in Luthra pa skoraj ni verjetno, da sta hotela izzivati. Med nešteti kombinacijami, ki iščejo za vzroki in povodi te odredbe bo menda še najverjetnejša ta, da je bilo treba spustiti kamenček, da sproži plazove in razčisti neprodorno notranjo zmešnjavo, ki je nastala s socialistično zahtevo po plebiscitu o knežjih odpravnihi. Po binokostih bi imelo biti glasovanje. Vlada je proti predlogu. Ljudske mase bodo — kakor izgleda — glasovale za. Vlada bo torej morala izvajati posledice. Nove vlade s parlamentarno večino kakor je pokazala zadnja kriza skoraj ne bi bilo mogoče sestaviti. Sledil bi razpust zbornice in nove volitve pod vtisom in skrajnim razburjenjem vsled odpravnine. Takih volitev si pa razen socializmov in komunistov prav nobena stranka ne želi. Treba je bilo torej najti drug poudar, da se vlada sama spodtakne in pade. — Mogoče je seveda tudi, da se hoče dr. Luther v vsakem slučaju držati na oblasti in si za težke plebiscitne dni zasigurati pomoč nemških nacionalcev.

Veekako je nova odredba o nemški zastavi v ozki zvezi z odškodninskimi vprašanjem.

* * *

Berlin, 11. maja. (Izv.) »Berliner Tagblatt« poroča, da je pruska vlada poslala predsedniku republike in vlade pismo, v katerem se izraža proti uvedbi nove zastave, ker bi to nasprotovalo državni ustavi.

REORGANIZACIJA SVETA DRUŠTVA NARODOV.

Zeneva, 11. maja. (Izv.) Komisija, ki je obravnavala vprašanje reorganizacije Društva narodov, je zaključila razgovore o generalnih vprašanjih. Sprejeta je bila formulacija, naj se število stalnih mest v svetu Društva narodov pomnoži od 6 na 9. Vsaka država naj bi obdržala svoje mesto za dobo šestih let. Po treh letih naj se vrše nove volitve. Scialoia je predlagal, naj bo osem mest, katera se izpolnjujejo na vsake dve leti.

ROMUNSKI PETROLEJ.

Pariški gospodarski list »Information« prinaša pregled vseh držav s petrolejskimi vrelci. Izmed balkanskih držav pride v poštev Romunija, ki je med najvažnejšimi državami, ki producirajo petrolej. Po napovedih bo letos produkcija dosegla 2.800.000 ton. Eksploatacija petroleja bo v Romuniji po dosedanjih ugotovitvah trajala 50 let. Najbogatejše je ozemlje Prahova, kjer deluje sedaj 805 sesalk, 527 pa jih še postavljajo. To ozemlje daje dnevno 6328 ton petroleja.

Naša politika

△ Radić proti Superini — Superina proti Radiću. V Celju je Radić napadel dr. Superino, češ, da je pri ustanovitvi stranke rekel: »Nemojte, da se zove Seljaška. Zašto da se zovemo po onom što nije ništa.« Dr. Superina pošilja svetu potom »Jutarnjega lista« popravek, da to ni resnica. — Značilno je, da je Radić ljuto napadel na svojem zadnjem shodu v Tolisi dr. Nikića, da so zborovalci po poročilih listov vpili: Doli z njim! G. Radić kljub temu naznanja svetu, da je HSS enotna in brez sporov!

△ Gibanje zemljoradnikov. Izvršilni odbor zemljoradniške stranke ima 20. t. m. v Belgradu svoje zasedanje. Izvršilni odbor se bo bavil predvsem z reorganizacijo stranke. V ta namen je konferiral z dr. Kraftom in Jovanovićem Joco.

△ Občinske volitve v Dalmaciji. Agitacija za občinske volitve v Dalmaciji, ki se vrše 16. t. m., gre proti vrhuncu. Zadnje nedeljo in naslednje dni je bila Dalmacija kakor vrel kotel. Stranke so se vrgle zadnje dni zlasti na vasi. Opažati je gotovo grupiranje strank okoli problema: Dalmacija je hrvatska in katoliška. Federalisti, ki so v Splitu odklonili zvezo z HSS in HPS, tako da sta le slednji dve vezali svoji listi, hočejo obracunati z HSS in pokazati moč svojih organizacij in federalističnih idej. Zmaga hrvatskih strank je že danes več kot gotova.

△ Pribičević proti žandarjem. Na shodu v Okučanih je Pribičević govoril tudi o novih volitvah, o katerih je izjavil, da so edini izhod iz sedanjega političnega položaja. O načinu, kako se naj vodijo volitve, je dejal, da »se izbori ipak moraju voditi tako, da se jasno vidi svačija snaga bez bajuneta i žandarstva«. Ta zadnji stavek je zlasti hrvatska javnost ironično komentirala. Saj še niso pozabljeni časi, ko so se zadnje volitve PP režima vodile »žandarima i bajunetima«, ki so SDS pripomogel do borih 20 mandatov.

Beleške

△ Kaj je dosegel za Ljubljano, vprašuje »Jutro« dr. Korošca in bi nekaj rado ironiziralo njegov govor v »Ljudskem domu«, češ da je dr. Korošec priznal svoje »neuspehe«. Naj bi »Jutro« rajši vprašalo g. Pašiča in njegov centralistični režim, za katerega se tako navdušuje, ta režim, ki samo jemlje in nič ne da in ki je celo državo pritiral v najtežjo gospodarsko in finančno krizo, — zakaj je Ljubljana danes povsod zapostavljena in kam gre do milijoni davkov, ki jih ljubljancem plačajo? »Jutro« zakravanja? so ravno tako hudobna kakor neumna. Kaj misli »Jutro«, da ima posla s tepci, ko z demagoškimi frazarenjem, zavijanjem in potvarjanjem dejstev izkuša delati razpoloženje med ljubljanskimi volivci proti dr. Korošču. Dobro vedo ljubljanski volivci, zakaj so poverili mandat ravno dr. Korošču, in dobro znajo presoditi, kje je krivda, da se z Ljubljano tako po mačehovsko postopa in da ji je vzeta še celo njena najelementarnejša ustavno zajamčena pravica, njena avtonomija. Vprašamo »Jutro«: Kdo je odžrl Ljubljani avtonomijo? In kdo je med Slovenci sokriv, da imamo centralizem in tako škandalozno gospodarstvo danes v državi? Dobro vedo ljubljanski volivci, da je tudi za Ljubljano danes edina rešitev ta: zrušiti ta nesrečni sistem in režim! Zato tudi uživa nemajmarno zaupanje ljubljanskih volivcev dr. Korošec, ker vodi z vso odločnostjo in vztrajnostjo boj proti temu režimu. In da bo ta boj končno privedel do zmage, o tem ne more biti nobenega dvoma. »Jutro« z vsem svojim prizadevanjem, da bi se ta režim še naprej vzdržal, pa ne bo doživelo drugega ko nesmrtno blamažo.

△ »Obzorje« servira ljubljanski dopisnik, da je dr. Korošec govor na sobotnem shodu »učinilo vrlo nepovoljan dojam na prisutne, kao što su opčetrilo pristaše SLS nezadovoljne politikom dr. Korošca, koji ne koristi ništa Sloveniji sa svojom opozicijom.« Čudno je le, da si »Obzorje« ljubljanski dopisnik tudi topot ni izmislil še tega, »da je g. dr. Korošec nakon sestanka išao u kavanu, gde je govorio prijateljima — a to u drugome tonu«

△ Riječ piše: »Tako je, i to nam treba! G. Pribičević ima stvarno pravo!«, tako da primavajo radikali, da namreč po zlomu politike narodnega sporazuma mora samostojna demokratska stranka vzeti vodstvo situacije v svoje roke. »Samoupravac« v imenu radikalov pa pravi, da je SDS v opasni osamljenosti in da v nobenem slučaju ne more priti v kombinacijo.

△ Zle slutnje ima tudi že g. Pribičević. Na shodu v Okučanih je rekel: Vas obračuna se približuje. Vztrepetali bodo vsi oni, ki so vršili nasilja... — To bo vztrepetavanja med našimi samostojnimi demokratarji!

△ Pot k narodu, pravi g. Pribičević, da je naša SDS, k viru moči in modrosti. — Zanimivo je le, da je potrebovala SDS celih sedem let, da je to pot našla; zdaj ko jo je srečno našla, pa te poti zanjo več ni. Kar je pa na izreku g. Pribičevića posebno pikantno, je to, da je s tem sam priznal, da tisto, kar je imel doslej za seboj, ni bil narod. Da ga na Slovenskem nima in nikoli ni imel, to že itak vsi vemo. Saj bi bila pa tudi lepa, ako bi recimo, njegovo ljubljansko glasilo hotelo predstavljati slovenski narod, ko slovenskega naroda sploh ne pozna.

Kaj se godi doma

Evhariistični kongres v Chicagu.

Priprave za potovanje na evhariistični kongres so končane. Priglašencem smo navodila in pojasnila dajali po okrožnicah. Kot romarje smatramo le one priglašence, ki so nam vrnilo pravilno izpolnjene vprašalne pole in ki so zadostili pogojem naše druge okrožnice. Ker se je stvar — ne po naši krivdi — precej zavlekla, mora biti ta teden dovršeno vse naše poslovanje, da bo mogel naslednji teden vse prošnje rešiti ameriški konzulat v Zagrebu in pa ministrstvo za socialno politiko v Belgradu. Do konca majnika pa bodo dobili romarji pri pristojnih okrajnih glavarstvih svoje potne liste. Vseled tega razpošiljamo te dni pravilno priglašeni romarjem začasne legitimacije. Razpošiljanje legitimacij bomo zaključili v petek dne 14. t. m. Kdor bi torej hotel še kaka pojasnila ali navodila, oziroma če ni dobil vseh okrožnic ali če se želi še na novo priglasiti za romanje, bi se moral do prihodnjega petka osebno zglasiti v odborovni pisarni (Mestni trg 8-J). Na priglase in dopise po tem dnevu se ne bo moglo več ozirati.

Iz narodnosocialističnega tabora.

Opozorjeni ugotavljamo, da poročilo o delegatskem zboru NSS, ki ga je priobčila »Nova Pravda«, ni točno, pač pa se poročilo v »Slobodnih novinah« strinja s potekom tega zbora. Dejstvo je, da so sedanje načelstvo, ki zagovarja kooperativno z SDS, izvolili le delegati ljubljanskih organizacij in delegat litijske organizacije. Delegati ljubljanskih organizacij so bili že prej po večini člani načelstva, tako da se je sedanje načelstvo pravzaprav samo izvolilo. Da se je moglo kaj takega zgoditi, se je delegatski zbor namenoma zavlačeval in so vsled tega morali delegati nekaterih zunanjih organizacij prej odpotovati. Vsi delegati pa, preden so odšli, so se ostro izjavili proti vsakemu kompromisu, naj si bo s katerokoli stranko, izrecno pa so izjavili, da se z SDS ne sme na noben način pakirati. Ker je bilo načelstvo preko tega, se je ostala tako zvana opozicija, kateri so se pridružili tudi nekateri delegati ljubljanskih organizacij, odstranila iz lokala. Na sestanku mariborske krajevne organizacije NSS se je proti takemu postopanju načelstva ostro protestiralo in so bili storjeni sklepi, da se skliče izredni strankni zbor, da se za stranko škodljivi in pogubonosni taktiki in politiki sedanjega vodstva napravi konec.

Nova stranka -- nov list v Prekmurju?

Dozdeva se, da je nekaj tradicijonega, da mora imeti Prekmurje vedno stranko, ki hoče biti le prekmurska brez ozira na levo in desno. V zadnjih tednih se zopet pojavljajo ljudje, ki hočejo igrati vlogo bivšega Šeruge ter njegovega naslednika Hartnerja in hočejo spraviti celo Prekmurje pod eno edino bojno falango z bojnim klicem: »Prekmurje Prekmurcem!«

Kakor se je iz precej zanesljivega vira izvedelo, bodo začeli izdajati ti propagatorji nove — v resnici zelo stare — misli, svoj list. List bo mažarsko-slovenski z naslovom »Néplac« — »Naše Novine«. Izhajal bo v Dolnji Lendavi.

Obsojati ali hvaliti se da le, kar v resnici obstaja. Zato tudi mi ne bomo na tem mestu — vsaj za sedaj ne — obsojali nove akcije. Misel naj se oživotvori in pokaže, ali sloni na zdravih principih, ali pa jo je rodila morda le dobičkaželjnost, kakor se to v sličnih slučajih čisto dogaja. Ne bo pa odveč, da pokličemo v spomin neko dejstvo in da stavimo eno vprašanje.

Kakšen uspeh sta imela Šeruga in Hartner s svojim prekmurskim gibanjem? Povzročila sta pre-

cejšnje zmedo duhov ter še večjo razcepljenost, kakor je obstajala prej, a Prekmurja nista potegnili za seboj, četudi se jima mora priznati, da sta uporabila vsa sredstva. Iz volivnega boja sta izšla s par sto glasovi in to je ves uspeh ter obenem konec njunega delovanja. Ali ne čaka ista usoda tudi gibanja, ki je zasnovano in stopi v najkrajši bodočnosti v življenje? A pustimo to, ker gre še za nekaj drugega, kar je z ozirom na konsolidacijo notranjega političnega življenja v državi celo večje važnosti.

Kaj pomeni nova neodvisna prekmurska stranka, da se Prekmurje v političnem oziru hoče ločiti od Slovenije in hoče samo odločiti o svoji usodi. Vsak trezno misleč človek izprevidi, da je to zelo nevaren poizkus. A za sedaj opustimo razpravo o tem. Poudariti hočemo le, da bo nova stranka očit izraz polnege separatizma. In v tem je največje zlo. Ravno v dne, ko poka v našem političnem življenju in ko se z vedno večjim upanjem lahko pričakuje, da se zruši ono, česar do sedaj nihče ni mogel premagati (Pašič in njegov duh v politiki) in v dne, ko bi Slovenija bolj ko kdaj prej morala nastopiti nedeljena in edina, nastopi skupina ljudi, ki namerava živ del njenega telesa odtrgati in ga poslati v politični borbi tudi proti njej, ako bi lokalne — morda le osebne — koristi slučajno to zahtevala.

Kaj je namen nove stranke? Združiti vse Prekmurce? Težavna naloga, celo nemogućnost. In potem neodvisna politika? Kaj pa ta založe? V najboljšem slučaju bi prekmurska stranka dobila — ako bi v resnici družila celo Prekmurje — štiri poslance. Ravno dovolj, da se med drugimi tako lahko zgubijo, da niti do besede ne pridejo. Tudi takrat ne, ako se bodo vedno obesili vladni koaliciji na vrat, kakor se o tem že sedaj govori. Sploh pa prava politika ni obračunje sukne v smeri vetra, temveč je in ostane borba za načela in tudi pri nas napačni čas, ko politika ne bo kupčija, temveč bo v resnici delo za javni blagor. — Toliko za sedaj.

Prekmurce.

Lepa slavnost v Ptuj.

Slovesno blagoslovitev novih orgel v cerkvi sv. Petra in Pavla v Ptuj je izvršil sam prem. knezoškof dr. Karlin, ki se je pripeljal dne 8. maja s popoldanskim vlakom v Ptuj. Na kolodvoru ga je pozdravil g. ptujski prošt Jurkovič, g. okrajni glavar dr. Vovčina, v imenu občine g. podžupan Blažek, v imenu okoliških županov in pripravljalnega odbora pa župan iz Brstja Rogina. Nato se je prevzvišeni odpeljal pred minoritsko cerkev, kjer je bil pred vrati postavljen dičen slavolok z napisom: »Bog živi in ohrani našega nadpastirja!« Tu ga je pozdravil domači župnik p. Alfonz Svet, v imenu pripravljalnega odbora in županov župan Rašl iz Rogoznice, v imenu Orla g. Martin Armuš, v imenu Marijine družbe in deklet gdna Minka Brendičeva. Nato je odšel v cerkev, ki so jo pridna dekleta spremenila v gaj cvetlic. Vse je bilo ovenčano, žarele so neštivilne električne žarnice. Po opravljenih molitvah je odšel škof v samostan, kjer ga je pozdravila zbrana duhovščina.

Proti večeru je obiskal škof hospice očetov kapučinov, nakar se je podal v spremstvu prof. Kolarica in predstojnika minoritskega samostana v drž. hiralnico, kjer ga je pozdravil upravitelj Rupar. V kapelici so zapele usmiljenke dve nabožni pesmi, nadpastir jih je nagovoril in pohvalil njihovo samaritansko delo, ki ga vrše iz ljubezni do bližnjega. Proti osmi uri se je vrnil v samostan, kjer mu je priredilo Slov. pevsko društvo lepo podoknico. Zapelo je »Pogled v nedolžno oko«, »Slovan na dan« in še eno pesem. Škof se je zahvalil za lepo petje in pozornost ter naglašal, da je slovenska pesem naš narod ohranila in ga bo tudi zanaprej.

V nedeljo 9. maja je ob devetih prevzvišeni blagoslovil nove impozantne orgle. Sledila je škofova pridiga in slovesna sv. maša, pri kateri je prepeval župnijski cerkveni zbor pod vodstvom g. učitelja Albina Stritarja. Nove orgle so pravi umotvor in impozantne, stanejo 1 milijon kron.

ali želodec ni več mogel prebaviti in cepali so kakor muhe. Pravijo, da jih je bilo pokopanih skozi nekaj dni več tisoč na dan. A glej čudo! Kar jih je prebilo vse te vojne grozote, komaj so jih nekoliko opremili in prehranili, že so jih vrgli na solunsko fronto, zopet so se borili s čudovito hrabrostjo in umiranjem na otoku Vidu je sledil sijajni dan srbske zmage pri Kajmakčalanu. Klobuk doli pred srbskim vojakom, večjega junaštva ne pozna človeška povestnica!

Tembolj pa nas je užalila zanemarjenost tega grobišča! Ali v istini v naši državi ne poznamo nobene pietete do neših padlih junakov? Ali se res ne dobi nekaj stotisoč dinarjev za častni spomin onih, ki so s svojo krvjo ustanovili našo državo, morda radi tega ne, ker ga poberejo roke onih, ki našo državo rušijo?!

Ko smo se vrnilo z otoka Vida, smo se razpršili po mestu, ogledat si nekatere njegove znamenitosti. Večina izletnikov so se peljali z avtomobili v kakih 13 km oddaljeni Ahilej, kjer se je ranjka avstrijska cesarica Elizabeta, tragična prikazen nesrečne žene in matere, ustvarila bajno bivališče s potratno roko in najfinejšim umetniškim čutom. Kasneje ga je kupil nemški cesar Viljem II., danes je grška državna last. Ali grška vlada, baš tako nečedna in duševnem pogledu kakor njeni Krščani v fizičnem, je hotela napraviti izobno kupčijo z Elizabetinim inventarjem ter je uprizorila javno licitacijo. Domišljali so si modri gospodje v Atenah, da se bodo kar

Prosvetni dan 15. in 16. maja v Št. Vidu nad Ljubljano.

Naša prosvetna matica vabi vse Slovence na I. Prosvetni dan, ki bo danes teden v Št. Vidu nad Ljubljano.

Prosvetna društva iz vse Slovenije naj se v največjem številu udeležijo. Saj to bo njihov praznik.

Naše zastave vse na plan. To je nova tovrstna prireditev po vojni. Iz ljubljanske okolice in Gorenjske ne sme manjkati nobena zastava.

Pevci polnoštevilno h koncertu Pevske zveze.

Narodne noše morajo tudi to narodno slovesnost povzdigniti, da bo pestra živa slika našega življenja.

Orlom in Orlicam naj še posebej velja naš poziv. Naša akademija bo ena najvažnejših točk prosvetnega dne.

SPORED:

Sobota, dne 15. maja.

Ob 7—8 zvečer: promenadni koncert polnoštevilne godbe K. D. D. z Jesenic;

ob 8 šmarjnično pobožnost;

ob 8 v Ljudskem domu:

1. slavnostni govor; govori prof. Koblar;
2. slavnostni občni zbor;
3. imenovanje častnih članov in razdelitev diplom;
4. deklamacija: Blažu Potočniku, slovenskemu pevcu; spesnil dr. Pregelj;
5. predstava: »Naša kric«.

Nedelja, dne 16. maja.

Dopoldne:

1. Ob 8 sprejem na kolodvoru;
2. ob 8 I. govor: Družina, dr. Anton Breclj;
3. ob 9 slovesna sv. maša. II. govor: Cerkev in prosvetno delo. Dekan Val. Zabret;

Zrtev naših razmer.

Pri državnem mitreju na Hajdini vrši službo čuvaja Mitrovega poganškega svetišča stari Vnuk, ki je kot arheološki kopač z lopato dolga leta služil vadi. Za njegove zasluge ga je Nj. Vel. kralj Aleksander odlikoval ob tridesetletnici Muzejskega društva z zlato kolajno. Tedanji okrajni glavar dr. Pirkmajer pa mu je še priskrbel mesečno pokojnino, ki znaša 100 Din. Vnuk, ki je že 80 let star, računa še po goldinarjih. »200 rajški imam na mesec, pa še ni zadosti.« Prvega ali drugega vsakega meseca je pričakoval ob dravskem mostu pismo-no, da mu izroči penzijo in da si revež nakupi najpotrebnejšega živeža v mestu. Ta mesec pa je Vnuk zaman vsako jutro čakal pri mostu. Penzije ni bilo. Ker je ukinjen prosvetni oddelek pri velikem županu v Mariboru, je menda ukinjena tudi Vnukova penzija.

Vlomilska in tatinska kronika.

Predsinčajim je našel višji stražnik Reven v Janševi ulici v šiški odprta vrata trgovine s špezijskim in mešanim blagom, last Andreja Beliča. Ko je pregledoval trgovino, je našel v nekem kotu tatu, ki se je skrtil za neki zaboj. Ko ga je stražnik pograbil in mu preiskaval žepa, je vlomilec porabil priliko; sunil je stražnika z vso silo od sebe in je pobegnil ter izginil v temi. Stražnik je sicer takoj skočil za njim in je še celo dvakrat ustrelil, toda zaman, vlomilec je bil že na varnem. Našel pa je stražnik pri njem vojaško izkaznico, ki glasi na ime Josipa Česna iz Stražišča pri Kranju. Če je last

4. ob 10 poklonitev društev na Blaž Potočnikovem grobu. III. govor: Slava prednikom, dr. Terdan. — Zalostinka združenih zborov;

5. ob 11 blagoslovitev novega doma:

- a) pozdrav društva,
- b) pozdrav župana,
- c) IV. govor: Naš dom, dr. Korošec,
- d) Foerster: »Če gospod ne zida hiše...« petje.

Popoldne:

1. Ob 2 litanije in šmarnice;

2. ob 3:

- a) koncertna točka godbe,
- b) V. govor: Čuvajmo značaj domačije, dr. Karl Capuder,
- c) Koncert »Pevske zveze«,
- d) razdelitev nagrad;

3. prosta zabava in godbeni koncert;

4. ob 8 slavnostna akademija v proslavo 20 letnice šentviškega Orla. Govornik ustanovitelj odseka dekan Val. Zabret.

NAVODILA:

Vstopnice. Za obe predstavi (sobotna »Naša kric« in nedeljska akademija) je predprodaja vstopnic pri gd. Zakotnik v Št. Vidu; naroče se pa vstopnice lahko tudi pri priprav. odboru v Št. Vidu.

Polovična vožnja. Izkaznice za polovično vožnjo bodo dobili udeleženci v pisarni pripravljalnega odbora v Št. Vidu. Zato naj ne oddajo vozovnice, ker bodo veljavne tudi za povratek. Vožnja je polovična po vseh železnicah.

Tajniki katoliških prosvetnih društev naj radi reda takoj odgovore na prijavnice.

Skušnija Pevske zveze 16. maja ob 8 dopoldne v cerkveni dvorani v Št. Vidu (nasproti cerkve).

Prosvetna zveza.

vlomilec ali jo je morda Česnu ukradel ali si jo na kak drug način pridobil, bo pokazala preiskava. Vlomilec je odprl vrata v trgovino tako, da je razbil žabico na vratih.

V času od 8. maja je bilo vlomljeno v Svajgarjevo vilo na cesti na Rožnik v Ljubljani. Sumijo, da je izvršil vlom neki od dela odslovljeni delavec. Bogve kaj prida pa se mu ni posrečilo odnesti.

V Kočevju so vlomili neznan vlomilec v hišo mesarja Ivana Kožarja in gostilničarja Ivana Kropfa ter odnesli več blaga. Napravili so okrog 4000 dinarjev škode. V noči na 8. majnik pa je obiskala brčkone ravno ta banda več stanovanj v Stari cerkvi, kjer so napravili precej škode. Po sledovih so ugotovili, da je bilo več tatov, ki so bili vsi bosi. Iskali so seveda predvsem denar in zlatino. Prišla je ta nevarna banda brčkone iz Hrvaške in so njeni člani pobegli kaznjenci in pa cigani.

Iz Polhovca gradca nam poročajo: Nedavno smo javili o vlomih v Polhovem gradu in okolici. Kakor se čuje, je bila to štiripisna deteljica. Dva se še skrivata roki pravice, ostala dva vlomilca pa sta se prav lepo ujela v past, ko sta hotela dobiti novi delavski knjižici. Orožniki so ju prijeli in sta priznala svoje početje. Zlikovca sta iz horjulske župnije. Bila sta na fronti, ki je, kakor kaže, slabo vplivala nanju, kakor tudi na mnoge druge, nekdanj poštene fante in može.

V Spodnji Ribnici pri Brežicah je bil izvršen v trgovino Franjo Bratonič predzren vlom. Neznani storilec so odnesli iz trgovine raznega blaga v vrednosti 16.000 Din.

Poravnajte naročnino!

Fran Šuklje:

Po Sredozemskem morju

II.

V Krfu in na Malti.

Krasno je bilo pomladansko jutro, ko smo se z našo ladjo pomikali po krškem zalivu. Na desni strani nas je pozdravljala okolo tisoč metrov visoki Monte de Salvatore, s čegar vrha gleda na Jonsko morje mogočna razvalina stare benečanske utrdbe, izborno opazovališče, ako se je sovražni Turek približal starodavnemu Krfu, nad katerim je skoro 500 let vihrala zastava sv. Marka. Na levi strani majhen otok Vidu z grobljem nešteti srbskih vojakov, žrtev grozovitega umika skozi zimsko Albanijo.

Najprej smo izletniki sledili srčnemu čutu, ki je obenem bil domovinska dolžnost: »in corpore« smo se podali na otoček ter na ondoinem pokopališču položili venec na grob srbskega junaka. V lepih besedah sta se predsednik izleta g. Milan Milič in njegov namestnik dr. Rud. Marn spominjala onih, ki v tuji zemlji spavajo večno spanje, padli v boju za našo svobodo. Številke, ki jih nam pripovedujejo, so naravnost pretresljive. Nič manj nego 70.000, reci sedemdesettisoč srbskih vojakov počiva na otoku Vidu in sosednem morju! Velika večina, popolnem izmožena po nečuvnih naporih albanskega umika, skozi in skozi oslabela, se je že odvadila tečne hrane. Angleži so jim podajali meso in kruh,

tepli ameriški in angleški milijarderji za njeno ostalino, toda kruto so se varali: žive duše ni bilo iz inozemstva in le domači starinarji so si prisvojili za minimalni denar Elizabetine dragocenosti in zanimivosti. Par drahem žrtvuj in še danes moreš v Krfu kupiti od potomca slavni Helenov kak spomin na ranjko cesarico.

Premalo časa nam je bilo odmerjenega za Krf, komaj štiri ure, ker smo za to hoteli podaljšati svoj obisk na Malti. Vendar pa smo morali ostati več kakor pol ure dlje navzlic vzorni točnosti našega kapetana Prodana. Vse je bilo zbrano na krovu, vse je nestrno čakalo odhoda, toda — pogrešali smo četverico Slovencev in le-teh ni bilo, pa jih ni bilo! Odkod to pri tako ubogljivem in discipliniranem narodu, kakor je naš slovenski? Stvar je bila zelo enostavna. Naši rojaki, trije po poklicu vinski veletržci in slavni krčmarji, so se pod vodstvom in nadzorstvom visokega državnega funkcionarja peljali v Ahilej. Tam so si ogledali vse naravne in umetne krasote, globoko ginjeni uživali vtis »umirajočega Ahileja«, potem pa so stopili v bližnjo helensko krčmo, kamor je svoj čas hodila »na južno« ona siromakinja na habsburškem prestolu. Morda meka notranja otočnost, sigurno pa tudi strokovno zanimanje za dobroto grških vin — imenujem tu v prvi vrsti slavnoznano vino Mavrodaphne — ter po vsem opravičena težnja teh ljubljanskih »rejnih očetov«, zadošтовati v vsakem pogledu željam in potrebam ljubljanskega občinstva, obenem pa tudi raz-

širjati obseg njihovih vinoloških studij, je na naše možkarje tako vplivalo, da so prišli na krov prekasno za cele pol ure. Zalibog pojemlje pri nas avtoriteta tudi visokopostavljenih državnih nastavljenecv v toliki meri, da niti resni opomini njih spremljevalca niso mogli požuriti njihovega povratka. In pri tej priči se je zopet enkrat pokazala vsa zlobnost moje narave: mesto da bi branil svoje rojake proti preneugodni oceni njihovega vedenja, sem celo proti njim hujskal! Seveda so se čuli glasovi, češ, saj bi jim bil milejši presojevalec in sodnik, ako bi bili prinesli seboj nekaj steklenic onega helenskega vina! Pa tako so bili zmešani vsled pretirane naglice našega odhoda, da so celo pozabili na to naravno »prikupitev« ter se na ta način sami oropali tehtne »olajševalne okolnosti«.

In sedaj naprej, čez odprto morje na oddaljeno Malto. Nepopisno lepa vožnja, morje mirno, nebo jasno, vedra tudi naša duša. Vozimo blizu obali, tako moremo v daljavi razločiti sicilska mesta na južnoiztočnem in južnem obrežju. Sirakusa in sosedne pokrajine, koliko zgodovinskih spominov! In naposled, po 30urni vožnji, vidimo pred seboj mogočne utrdbe angleškega otoka Malte.

Ljubljana — velemesto!

Vsaj vtis velemesta bi lahko napravila na vsakogar, ko bi se gopodje oblačili elegantno, kar bi bilo z ozirom na to, da so oblačila pri trdkri DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA sredno ocenili. prav lahko dosegljivo.

Dnevne novice

★ **Slovenec na Lincolnovem grobu.** Najblazi Američan, Abraham Lincoln, počiva v posebnem grobišču v Springfieldu pri Chicagi, Ill. Njegov grob velja Američanom kot narodno svetišče prve vrste. Vsi narodi, ki se udeležijo letošnjega mednarodnega kongresa v Chicagi, obiščejo tudi Lincolnov grob, predvsem iz spoštovanja do Lincoln, potem pa tudi zato, da se oddolže Američanom za gostoljubje. Mnogi narodi pridejo ob tej priliki v Springfieldu velika nacionalna zborovanja; tako n. pr. Nemci, ki bodo imeli med seboj dva kardinala, monakovskega in dunajskega, mnogo škofov in duhovnikov ter drugih odličnih mož. Ni dvoma, da bodo tudi slovenski udeleženci chicagskega kongresa zadostili zahtevam pietete in uljudnosti nasproti Američanom in obiskali Lincolnov grob v Springfieldu. Springfieldski Slovenci so že osnovali poseben odbor, ki bo pod vodstvom tamkajšnjega slovenskega župnika Mažurja vodil vse priprave in preskrbel gostom prenočišča, hrano in voditelje; v dvorani »Slovenije« se bo vršil kratek sestanek slovenskih romarjev. — Poleg Slovencev se iz izredno vnmemo in poštvovalnosti pripravljajo na sprejem rojakov iz stare domovine — Slovaki in Poljaki. Med njimi ni nikogar, ki bi ne sodeloval na pripravah; med Slovenci žal ne manjka takih, ki tudi topot niso mogli prikriti svojega sovraštva do vsega, kar je katoliško.

★ **Novi člani poštne in brzojavne svete.** Slovenec le kot namestnik. Poštni minister je imenoval za leto 1926—27 kot člana poštne in brzojavne svete sledeče višje uradnike poštne in brzojavne ministrstva: g. Stefana Dekaniča, generalnega ravnatelja, pomočnika generalnega ravnatelja g. Milana Djordjeviča, Milana Popoviča, načelnika poštne oddelka, dr. Dragotina Franka, načelnika obsega oddelka, Milana Rizniča, načelnika ekonomskega oddelka, in Miloša Kovačevića, načelnika kontrolnega oddelka. Za slučaj pa, da se razpravi o predmetih, ki se nanašajo tudi na poštne čekovne in hranilnično službo, se prilegne tudi g. Andrija Kovačević, inšpektor poštne hranilnice v Belgradu. Kot namestniki so določeni: Slovenec Marij Osana, načelnik brzojavnega in telefonskega oddelka, Živojin Paunović, inšpektor ministrstva pošt. Za poštno hranilnico je pa imenovan dr. Julij Pele, glavni tajnik poštne hranilnice.

★ **Hotel St. Johann am Wocheinersee.** Prijatelj nam je poslal dva nemška reklamna letaka za hotela Sv. Janez in Zlatorog ob Bohinjskem jezeru. Letaka sama na sebi sta prav okusno natisnjena. Odločno pa moramo grajati, da so v obeh letakih navedene za naše slovenske kraje samo nemške označbe. Tako n. pr. čitamo na prvi strani: »Hotel St. Johann (na drugem letaku Zlatorog) am Wocheinersee«, dalje »Feistritz—Wocheinersee«, »Wochein-Feistritz«, »Assling«, »Veldes«, brzojavni naslov: »Sanctjohann Wocheinersee«. Ne moremo sicer točno trditi, kdo je zagrešil to — milo rečeno — nerodnost, iz dejstva, da je hotel Sv. Janez last SPD, hotel Zlatorog pa v oskrbi istega, pa smemo sklepati, da je ta dva letaka založilo SPD, posebno še, ker ju je natiskal g. Makso Hrovatin, ki je odbornik omenjenega društva. Ker sta letaka namenjena izključno za reklamo med Nemci, bi ne imeli nič proti temu, če bi bile poleg slovenskih krajevnih imen v oklepajih tudi nemške označbe, da pa so navedene za naše izključno slovenske kraje samo nemške označbe, je pa že malo preveč. Pričakujemo, da bo odbor SPD v tem oziru napravil red.

★ **Poštinska prostost zadrug in združnih zvez.** Razen Zadrugne zveze v Ljubljani, Zveze slovenskih zadrug in Ljubljani in Zadrugne zveze v Celju uživa ugodnost poštinske prostosti po členu 56 zakona o proračunskih dvajstih letih za mesec avgust—november 1925 tudi Zveza gospodarskih zadrug v Jugoslaviji v Ljubljani, registrirana zadruga z omejeno zavezo, ki ima v Sloveniji 31 članice (konzumna društva, produktivne zadruge raznih obrtnikov, kreditna, hranilna, posojilna in vzajemna društva itd.). Te poštinske prostosti so deležne v Sloveniji omenjene štiri zveze v dopisovanju z Glavnim združnim savezom v Belgradu, v medsebojnem dopisovanju in v dopisovanju s svojimi članicami. Te članice (zadruge) pa so poštinske proste v dopisovanju z Glavnim združnim savezom in v dopisovanju s svojimi zvezami, a ne v medsebojnem dopisovanju in dopisovanju s svojimi podružnicami. Poštinska prostost velja samo za navadna (nepriporočena) pisma, dopisnice in tiskovine ter za vrednostna pisma in nakaznice. Prav tako tudi niso te vrste pošiljke oproščene poštne in krajevne prometu.

★ **Smrt radi zastupljenja.** Te dni se je 12 let stari šolski učenec Mario Oblak iz Ježice na cesti obšel nekemu vozniku na voz. Voznik ga je vsled tega ošvrknil z bičem po bosih nogah, kar je povzročilo toliko poškodbo, da je na zastupljenju rane umrl. Deček je bil v šoli eden najmarljivejših učencev.

★ **Smrtna kosa.** V Postojni je umrl tamkajšnji veleposestnik in industrijalec Franc Jurca, star 80 let. Pokojnik je bil dober gospodar in radodaren ter je užival splošno spoštovanje.

★ **Papirnati drobiž se ne sme več izdajati.** Poštam je uradno naročeno, da morajo do preklica v neomejeni količini sprejemati od strank papirnati drobiž po 25, 50 par in po 1 Din, ne smejo pa teh novčanic več izdajati strankam,

tudi tedaj ne, ako bi jih kdo zahteval. Namesto papirnatega drobiža po 25 par naj izdajajo pošte kovane novce po 10 in 5 par, dokler ne pride v promet kovani drobiž po 25 par. Pošte morajo ta drobiž ne samo brez ugovora sprejemati, ampak imajo strankam, zlasti denarnim zavodom celo svetovati, da naj se čimprej iznebe papirnatega drobiža, da ne bo prevelikega navala, kadar se bo ta drobiž predklical.

★ **Beneški kardinal Lafontaine** je prepovedal duhovnikom obiskati mednarodno umetniško razstavo v Benetkah, dokler bodo izložene neke slike, ki po sodbi resnih in kompetentnih mož očitno in močno žalijo нравni zakon.

★ **Nova železniška postaja.** S 1. majem je bila otvorjena železniška postaja Pušence na progi Ljutomer—Radgona. Na progi Pragersko—Ormož bo na zahtevo tamošnjih občin otvorjena postaja Št. Lenart.

★ **Poroka.** V ponedeljek 17. maja bosta v Slivnici pri Mariboru poročena g. Franjo Finoguš, posestnik iz Gorice pri Pragerskem z gospodično Nežiko Gojčič, veleposestnico v Orehovi vas pri Mariboru.

★ **Vprašanje na gradbeno direkcijo v Ljubljani.** Na novi državni cesti Št. Ilj—Velka počiva sedaj skorotno vse delo. Ali hoče gradbena direkcija plazove popraviti zopet v deževni jeseni ali zimi? Zadnji čas bi že bil, da se ta cesta izroči prometu. Tega čakanja ne razumemo. Saj je določen kredit za dograditev te ceste.

★ **Polovična vožnja turistom.** Kakor posnemamo iz časopisov, nam je prometno ministrstvo sedaj skorotno naklonilo iste ugodnosti, kot jih imajo inozemci. Nato je baje Zveza planinskih društev ponovno zaprosila za polovično vožnjo v skupini po 5 do 9 članov. Dobro! K temu moram pripomniti sledeče: Pri nas v Mariboru je pretežna večina turistov iz uradniških in železničarskih krogov, ki imajo že itak znižano vožnjo. Ako se pri nas sestavi skupina petih turistov, kar je za kako večjo turo itak balast, so gotovo trije poleg, ki ne rabijo vozne olajšave. Torej je pri nas takorekoko turistiški promet v petoricah nemogoč. Ali res nimajo v našem prometnem ministrstvu človeka, ki bi smatral turistiko kot tako, kakršna je, in ne kot nekako nepotrebno zlo? In ali ta mož ne bi znal pogruntati nekaj modus, po katerem bi dobili posamezniki na podlagi planinskih legitimacij s fotografijo dovoljeno polovično vožnjo, recimo veljavno od sobote opoldne do ponedeljka opoldne? V vseh drugih državah se ozirajo na planinstvo, samo pri nas nam meče ministrstvo polena pod noge. — Gorski.

★ **Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani** je že davno bilo opozorjeno in naprešeno, naj se uvede na progi Maribor—Št. Ilj še en par osebnih vlakov, ker jutranji vlak daleko ne zadostuje potrebam prebivalstva med Muro in Dravo. Odkar je odpadel tranzitni promet čez Avstrijo v Ljutomer, je odpadel tudi osebni vlak, ki je prihajal okoli 10 dopoldne v Maribor. Nemogoče je, da bi mogli ljudje iz Svečine, Marije Snežne, Sv. Ane, Sv. Jakoba in drugih krajev biti že jutraj ob pol 7 v Št. Ilju pri šolarskem vlakcu. In pomislite gg. pri ravnateljstvu v Ljubljani, da od 7 jutraj pa do pol 3 popoldne ne vozi za prebivalstvo v omejni coni prav noben vlak, dasiravno ga zahteva več kot 20 občin že celo leto dni! Avstrijci se nam posmehujejo in pravijo: »Tu vidite, kako Ljubljana skrbi za dober promet!« Naj velja to opozorilo kot poslednji opomin gg. pri ljubljanskem ravnateljstvu. Ali bomo res morali za vsako malenkost molelovati in se pritoževati v Belgradu? Zahtevamo, da ravnateljstvo drž. železnic v Ljubljani čimprej, gotovo pa še do 1. junija uvede nov osebni vlak, ki bi vozil okoli 9 iz Maribora in bi se vračal okoli pol 10 iz Št. Ilja v Maribor. Upamo, da bodo gg. pri ravnateljstvu toliko kulantni in bodo dali ugoden odgovor na to vprašanje.

★ **Prosim vse one,** ki so prešli našo okrožnico, da se blagohotno spomnijo s kakim darom nas najbednejših slepih. Za vsak tudi najmanjši dar smo iz srea hvaležni. Trdno smo uverjeni, da ne bo naša prošnja zaman. — Podporno društvo slepih, Wolfova ulica 12, Ljubljana.

★ **Društvo državnih upokojevcov in upokojevk za Slovenijo,** poprej Prvo splošno društvo jugoslovanskih upokojevcov v Ljubljani, vabi vse družtvene članice in člane in tudi vse še neorganizirane državne upokojevence, upokojenke, udove in sirote iz kraja in cele okolice v svrhu ustanovitve krajevne skupine, ki se vrši v Kranjski gori dne 16. maja ob 11 dopoldne v gostilni pri Jureci ter na občni zbor krajevne skupine Jesenice na Gorenjskem, ki se vrši isti dan ob 4 popoldne v gostilni g. Fr. Peklarja na Jesenicah 115. Dnevni red v obeh slučajih: a) poročilo društvenega predsednika o dosedanem delovanju; b) poročilo predsednika društvene krajevne skupine; c) volitev novega načelnstva; predsednika in namestnika, tajnika in namestnika, treh odbornikov in dveh namestnikov. Pri tej priliki se bodo sprejemali na obeh krajih tudi na novo pristopivši društveni člani. — Načelnstvo.

★ **D. D. za zrakoplovni promet.** V Zagrebu se je osnovala delniška družba za zrakoplovni promet med važnimi jugoslovanskimi središči. Družbina glavnica znaša 6.000.000 Din s 24.000 delnicami po 250 Din.

★ **Razpis mesta.** Na strokovni šoli za puškarstvo je razpisano mesto strokovnega učitelja za kopitarstvo. V zmislu čl. 12 Uradniškega zakona opremljene prošnje naj se vložijo do 10. junija 1926 pri ravnateljstvu strokovne šole za puškarstvo v Kranju.

★ **Borba v zagrebški operi.** G. ravnatelj Rukavina se je proti razrešenju dolžnosti pritožil na ministrstvo za prosveto, češ, da je g. upravitelj Benešić postopal protizakonito, da ni bil za razrešenje kompetenten in da je njegovo mišljenje o kvalifikaciji samovoljno. — G. Rukavina bo čakal na odločitev ministrstva.

★ **Rešen spor.** Včeraj sta se pred zagrebškim sodiščem poravnala dr. Vodnik—dr. Vesnić v znani tiskovni pravi.

★ **Nova radio postaja.** Radio-klub v Zagrebu snuje novo radio-postajo, s katero namerava zvezati glasbeni zavod in gledališče, da bodo igralci lahko v stiku s koncerti vsega sveta.

★ **V Skoplju** se je v nedeljo ustrelil s samokresom v sence podporočnik Milan Sinobad iz Dalmacije. Vzrok samomora je neznan.

★ **Letno zborovanje zveze jugoslovanskih železničarjev** se je vršilo v Belgradu preteklo nedeljo. Za predsednika je bil izvoljen g. Laza Milošević. Zborovalci so poslali vladi in železniškemu ministru posebno resolucijo, v kateri izražajo svoje težnje.

★ **Štiri tiskovne pravde** naenkrat je imel »Hrvatski list« v Osijeku preteklo soboto. Od ene obtožbe je bil oproščen, tri razprave pa so bile preložene.

★ **Vlom v podružnico »Vacuum Oil Company« v Zagrebu.** Ko je prišel sluga v ponedeljek jutraj, da prezrači in pospravi uradne prostore, je zapazil v blagajni veliko luknjo, na tleh pa odprto ročno blagajno. Obvestil je takoj blagajnika g. Mikuliča ter policijo. Policija je ugotovila, da so vlomilci vzeli iz blagajne 22.000 Din, iz ročne blagajne pa kolekovi in znak v vrednosti 6000 Din. Policija je odkrila na blagajni dobro vidne odtise rok, na podlagi katerih upa priti storilec na sled.

★ **Rokodelski kongres v Belgradu.** O Binkoštih se vrši v Belgradu kongres jugoslovanskih rokodelcev, ki se bo pečal zlasti z obrtnim kreditom.

★ **Zagrebski župan v Belgradu.** Včeraj je odpotoval zagrebški župan Heinzl v občinskih zadevah v Belgrad.

★ **Indijska slikarska umetnost v Zagrebu.** V Zagreb je došla Mrs. Alice Adair iz Indije ter je prinesla in razstavila lepo zbirko slik in reprodukcij predstavnikov moderne indijske renesanse v slikarski umetnosti, zlasti bengalske šole.

★ **Zahteve lekarnarjev.** V ministrstvu za narodno zdravje so se zbrali strokovnjaki iz Zagreba in Belgrada in izvolili poseben odbor, da se izdela nova farmakopeja za celo državo.

★ **Smrt srbskega časnikarja.** V Budimpešti je nenadoma umrl Aleksander Petrović, bivši šef presbiroja v srbskem zunanem ministrstvu. Po umoru kralja Aleksandra je pobegnil v Budimpešto ter je bil urednik »Pester Lloyd«.

★ **Nadaljni vlomi.** V ponedeljek so neznanci storilci vlomili v prostore »Kristallum d. d.« v Zagrebu ter odnesli raznih stvari v vrednosti 5800 Din in nekaj gotovine. Škoda znaša 10.000 Din.

★ **Ogrski konzulat v Novem Sadu.** Med našo in ogrsko vlado se vrše pogajanja za ustanovitev ogrskega konzulata v Novem Sadu. Kakor doznavamo, se bo to vprašanje rešilo po končanih gospodarskih pogajanjih z Ogrsko.

★ **Kongres »Zveze bančnih uradnikov in nameštencev Jugoslavije«** se vrši 23. in 24. t. m. v veliki dvorani mestnega magistrata v Subotici.

★ **V Dubrovniku** se ponovno vzpostavi francoski konzulat. Novoimenovani konzul g. Delalande je že prispel v Dubrovnik.

★ **Pomočnik ministra za prosveto,** dr. Nikola Andrić, je upokojen. Na njegovo mesto je imenovan Dragomir Obradović, prosvetni inšpektor v Skoplju.

Številne bolezenske kali, med temi provzročitelj vnetja v vratu, hripe in podobno pridejo v telo skozi usta in grlo.

Nevarnost okuženja raste

če se snide mnogo ljudi, kot na železnici ali na električni, na javnih shodih in sejah, v šolah, gledališčih, kinih, v koncertnih in plesnih dvoranah itd.

Formamin

je staro preizkušeno, zanesljivo obrambeno in desinfekcijsko sredstvo za usta in grlo. — Udobnejši pri vporabi in izdatnejši v učinku kot grgranje.

Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. Takoz. nadomestila odklanjajte!

Poskušnja in ilustr. brošura „Nevidljivi sovražniki“ kakor tudi zdrav. opozorilo: „Kako se je ravnati pri hripri“, razpošiljajo na željo zastonj:

Bauer & Cie, Berlin SW. 48. Friedrichstr. 231.

„Tekstilbazar“ Ljubljana, Krekov trg 10 prodaja:

Moške klobuke »Mesalino« po Din 65.—
Kravate, svilene, fine . . . po Din 20.—
Krasne jumperje . . . po Din 68.—

★ **Novi mostovi.** Železniški most čez Drino pri Bajine Bašta, ki veže Bosno s Srbijo, je stavljen v promet. Stal je 4 milijone dinarjev. Ministrstvo za javna dela je odobrilo licitacijo za gradnjo mostu na Pasici pri Kruševcu, ki bo stal tudi 4 milijone dinarjev.

★ **Krasna izbira najnovjših bluz.** — M. Kristofič-Bučar, Stari trg 9.

★ **Brezalkoholna Produkcija, Ljubljana,** Poljanski nasip 10-I pošlje vsakemu naročniku »Slovenca« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

Ljubljana

○ **Predavanje na razstavi francoske grafike** v Jakopičevem paviljonu se ponovi na praznik, v četrtek 13. maja ob 11 dopoldne. Predava g. dr. Mesesnel o grafičnih tehnikah in o umetnostnih smereh na Francoskem v 17. in 18. stoletju. Vabimo na obisk razstave, ki vzbuja s 120 tehnično dovršenimi deli splošno zanimanje. Razstava se zapre nepreklicno v nedeljo 16. maja. — Narodna galerija.

○ **Razpis natečaja.** Narodna galerija priredi v spomin 15 letnice smrti Ivana Groharja kolektivno razstavo Groharjevih del v Jakopičevem paviljonu. Za plakat razstave razpisuje Narodna galerija natečaj za osnutke v barvah. Plakat bo izvršen v štiribarvni litografiji in se konkurent obveže, da izvrši definitivni plakat na kamen. Nagrada, ki je obenem honorar za izvršitev, znaša 2000 Din; rok do 30. maja. Podrobne pogoje sporoča Narodna galerija v Ljubljani interesentom pisмено.

○ **»Krekova mladina«** Ljubljana vprižori jutri, na praznik, ob 8 zvečer v Ljudskem domu igro v štirih dejanjih in sedmih slikah »Deborah«. Igra je polna lepih in pretresljivih scen. Opozarjamo p. n. občinstvo, da se igra vprižori samo enkrat, ker s tem zaključimo sezono. Predprodaja vstopnic je v Jugoslovanski strokovni zvezi, Stari trg 2/1 danes od 6 zvečer dalje, jutri, na praznik, pa cel dan istotam, eno uro pred predstavo pa v Ljudskem domu.

○ **Imenovanje pri pošti.** Tajnik poštne in brzojavne ravnateljstva v Ljubljani g. Miroslav Matjašič je imenovan nadzornikom ter obenem pomaknjen iz 6. v 5. skupino I. kategorije.

○ **Apel na gg. gerente.** Mestni magistrat ljubljanski je letošnje leto pričel zidati deset zasilnih stanovanjskih hiš za Bežigradom. S temi hišami se bo v tem letu kolikor toliko odpomoglo stanovanjski krizi, ker bo v teh hišah nastanjenih 40 družin, ki sedaj stanujejo po raznih barakah in nezdravih stanovanjih, kar je povsem hvale vredno. Drugo vprašanje pa sedaj nastane, kje naj imajo ti novi stanovalci svoj dohod k tem hišam. Ker kakor nam je znano, se je že pred dvema letoma regulirala nova Einspillerjeva ulica, za katero so morali v to svrhu odstraniti nekateri stanovalci hranilničnih hiš svoje lepo urejene vrtove. Kljub odstranitvi teh vrto, ki so sedaj razdejani, se graditev te prepotrebne ulice še do danes ni pričela, hišnim gospodarjem te ulice pa preti nevarnost, da se njih stanovalci izselijo, ker pač ni mogoče od nobene strani priti do teh hiš brez velike škode na obleki in obutvi. Posebno se to opaža sedaj, ko se na vseh koncih in krajih te ulice zidajo nove stavbe ter so vsa poljska pola tako razorana in v takem stanju, da človek v količjak čedni obleki ne more priti iz svojega stanovanja brez večje škode. Od vednega dovažanja stavbnega materiala so vsa poljska pola, ker druge poti nimamo, tako razorana, da bi bilo najbolje, da bi si naročili aeroplan, ki bi nas prevažal do naših stanovanj. Koliko pa na teh potih trpi ravno sedaj živina z dovažanjem materiala, naj se blagovolijo gg. iz magistrata sami prepričati. Skrajni čas bi že bil, da se temu nezgodnemu stanju naredi enkrat za vselej konec ter se že dve leti obljubovana Einspillerjeva ulica končno enkrat prične graditi. Ker plaču jemo posestniki te ulice iste davke kakor ostali meščani, ki lepo hodijo po svažnih in gladkih ulicah, smo upravičeni zahtevati tudi iste pravice. Upamo, da naši pritožbi mestni magistrat takoj ugodi ter prične v najkrajšem času z urejevanjem Einspillerjeve ulice. — Prizadeti.

○ **Nesposobno vedenje v cerkvi.** Neki gospod nam piše: V nedeljo zvečer je bilo pri šmarnični pobožnosti pri Sv. Krištofu nekaj pobalnov, ki so ves čas motili zbrane vernike s svojimi neslanimi opazkami. Je že treba precej neotesanosti, da greš nalašč v cerkev, da izživaš in motiš cerkvene pobožnosti. Kdor se ne misli v cerkvi primerno obnašati, naj ostane

Obleke za gospode

v izvrstnih kvalitetah, priporoča po zelo zmernih cenah, tvrdka

A. KUNC, LJUBLJANA

Ustanovljena l. 1879

zunaj. Drugi bomo skrbeli, da bodo taki pobalini drugje dobili primerno lekcijo.

○ Nesreča pri delu. V ljubljansko bolnico so pripeljali mizarskega pomočnika Viktorja Berceta iz Dravlj. Fant se je ponesrečil v delavnici mizarske zadruge »Lipa« v St. Vidu, kjer mu je odrezala krožna žaga štiri prste na levi roki. Mojster je izjavil, da je bil fant sam pri stroju in da se je zgodila nesreča vsled lasne neprevidnosti.

○ Saje so se vnele v ponedeljek ob 16 v hiši Alfreda Liningerja na Rimski cesti 6 in sicer radi prehudega ognja v nekem štedilniku. Došla je požarna bramba, ki pa ni imela nobenega posla, ker so med tem že saje zgoarele. Dimnikarski pomočnik je ugotovil, da ta dimnik že tri leta ni bil izžgan.

○ V večeršnjem poročilu o občnem zboru Društva ljubljanskih hišnih posestnikov se je pomotoma vrnila zadnja vrstica, ki spada k drugi notici.

○ Dražba. V petek 14. maja ob 3 popoldne se vrši javna dražba različne moške obleke in perila iz zapuščine Janka Modica v Ljubljani, Pražakova ulica 11/I, desno.

○ Fotografiki atelje Viktor je sedaj v Knafljevi ulici 4 (nasproti Narodne tiskarne). Priporoča se za slikanje družinskih in društvenih skupin v nanovo moderno urejenem ateljeju.

100.000 Din za 10 Din
lahko zadene, kdor kupi srečko loterije društva „Trgovska akademija“ v Ljubljani
885 dobikov od 50 do 100.000 Din

Maribor

□ Duhovniška vest. G. Jakob Rabuza, kaplan pri Sv. Ani na Krembergu je dobil župnijo Slivnico pri Celju.

□ Koncert državnega učiteljskega v Mariboru se vrši pod okriljem »Ljudske univerze« drevi ob 8. uri v veliki Götzovi dvorani, na kar še enkrat opozarjamo vse ljubitelje mladine in slovenske pesmi. Ker vlada veliko zanimanje za prireditve, se priporoča, da si nabavi vsakdo vstopnice v predprodaji (g. Zl. Brišnik in g. Höfer). Grajati moramo, da je vstopnina tako visoka. Za prve vrste se zahteva 40 Din. — Mislimo, da ni namen ljudske univerze nuditi koncertov z visoko vstopnino, katero si lahko privoščijo samo višji sloji, ampak seznanjati z dobro glasbo širše, manj premožne sloje.

□ Nadaljna prireditev »Ljudske univerze« 17. t. m. ob 8. uri zvečer v Kazinski dvorani: Predaval bo mariborski znameniti zgodovinar g. prof. teolog Kovačič o starem Ptujju na podlagi mnogih sklopičnih slik. Predavanje bo g.čtovno zanimalo posebno vse one, ki še ne poznajo поблиže zgodovine naše staroslavne Petkoveje. — Po binokostih pa bo »Ljudska univerza« organizirala izlet v Ptuj.

□ Predsedniki maturitetnih izpitnih komisij v Mariboru. Za predsednike omenjenih komisij so imenovani: dr. Artur Gavazzi za gimnazijo in realko, dr. Poljanec za zasebno žensko učiteljske šolske sester in dr. Adolf Pečovnik za državno učiteljske.

□ Tombola poštnih uslužbencev. K večeršnjemu poročilu o tomboli dodajemo še, da je zadela 1. dobitnik (spalno sobo) ga Malešič Frančiška, 2. darilo (šivalni stroj) g. Megla, 3. darilo (zlato uro) g. Kramberger in 4. (moško kolo) g. Finžgar. Tombole se je udeležilo gotovo nad 2000 ljudi. Okrog odra je vladala silna gneča, ker je vse rinilo naprej iz starih izkušenj, da zadaj stoječi ne dobe ničesar.

□ Starega grešnika je aretirala policija dne 9. t. m. Majhenič Albin je ukradel že leta 1919. v Dupleku nekemu kmetu konja ter ga prodal naprej. Pred zasledovanjem okrožnega sodišča je pobegnil nekam na Hrvaško, od koder se je šele zadnje dni vrnil v nadi, da so na njegov greh že pozabili. V Mariboru pa ga je spoznal neki znanec ter obvestil o njem stražnika, ki je izvršil aretacijo.

□ Pijanec skušal skočiti v Dravo. V ponedeljek popoldan se je odigral na Dravskem mostu razburljiv prizor. Karol Pisk, star pijanec in znanec mariborske policije, se je kljub igenu priklatil v mesto in se pijan prizibal na dravski most, kjer je začel prav polagoma lezti čez ograjo v nameri skočiti v reko. Policijski stražnik mu je to preprečil, kar pa je pijanca hudo razkačilo. Siloma se je skušal stražniku iztrgati in s precejšnjo muko ga je nazadnje policist premagal in odvedel v zapor.

□ Vlom v stanovanje. Neznani uzmovič je vlomil na Betnavski cesti v stanovanje Marije B. ter ji odnesel precej stare obleke.

□ Vest o prodaji hiše bratov Tavčarjev v Kopališki ulici na dražbi ne odgovarja resnici.

□ Pobegnil je od svojega mojstra F. P. v Slovenski ulici 14 letni vajenec Josip Bauman, stanujoč začasno v drž. detjem domu. Dečko je pred kratkim osrotel, bil vedno zelo tih in zamišljen tako, da je bilo opažati na njem znake neke depresije. Ker je bil tudi sicer duševno nekoliko nerazvit, ni izključena kaka nesreča. Če bi se dečka kje zasledilo, se prosí, da se ga takoj javi bližnji orožniški postaji.

Schmitzberger

priznana najboljša VINO se toči v odprtih BURETJAKAH po 14 Din samo v kavarni »SLON« v Ljubljani. 3103

Seja mariborskega občinskega sveta.

Maribor, 11. maja 1926.

Danes se je vršila seja mariborskega občinskega sveta. Na dnevnem redu je bil odgovor g. župana na interpelacijo o Mestni hranilnici, o kateri se je v zadnjem času po mestu marsikaj govorilo. G. župan dr. Leskovar je v svojem poročilu pojasnil nakup delnic Mariborske tiskarne po mariborski hranilnici. Hranilnica je delnice prodala na protest občine zakupno ceno naprej. Priporočal je, da se radi govoric, ki se širijo o hranilnici, izvoli komisija, ki bo preiskala delovanje in podala poročilo občinskemu svetu. Sklepanje se je odložilo za tajno sejo.

Državni svet je zavrnil pritožbo društva »Theater und Kasinoverein«, ki je protestiral proti razpustitvi. Tako pride kazinsko poslopje z gledališčem vred trajno v last občine. — Delavsko kopalnišče se bo razširilo. Postavilo se bo 20 novih kabin za posameznike, 20 skupnih in 2 večja pršilca. Nove naprave bodo stala 15.000 Din. — Smetanova ulica se bo podaljšala do Strossmayerjeve ceste. Hiša posestnika Kartina, ki se brani predati svoje posestvo občini, zapira izhod na omenjeno cesto. Zaprošilo se bo za razlastitveno postopanje. Domača gospodarska stranka (Nemci) je vložila predlog, da se prepove prodaja slaščič in sladoleda. Občinski svet je predlog zavrnil. Zavetišče Marijanišče, ki skrbi za brezposelne služkinje, bo občini plačevalo stanarino 500 Din mesečno. Organizacijo zaščite dece prevzame občina. Ustanovi se poseben mladinski odtsek, v katerega se izvolijo poleg zastopnikov raznih korporacij gg. občinski svetniki Stabej, Petejan in Tumpej.

O borji dela se je razvnela dolga debata. Delavska zbornica je predlagala, da bi to institucijo vzdrževalo skupno mestna občina, Delavska zbornica in zbornica za trgovino in obrt. Prvi dve bi prispevali letno 40.000 Din. Podpore, trgovska zbornica pa 15.000 Din. Začeva pa še ni dozorela. Zato se je izročila odtseku v ponovnem pretres.

Za otroško dnevno zavetišče se bo preuredilo poslopje v Ljudskem vrtu, kjer je sedaj gostilna. — V magdalenskem predmestju bo zgradila mestna občina novo meščansko in ljudsko šolo. Za zgradbo se določi 6.000.000 dinarjev. Od te vsote plača okrajni zastop pol-drugi milijon. Mestna občina je dosedaj tovarniško davščino pobirala samo od teže. Odsej pa se bo pobirala na podlagi železniških tarifov. Za povzdigo konjereje in dirkalnega športa ustanovi občina darilo 3000 Din.

Odnosnji med Olepševalnim društvom in občino so se uredili tako, da tvori društvo samo posvetovalni organ. Občina se je pogodila z okrajnim zastopom za odkup cestnega parnega valjarja. Za preureditev magistratnih pisarniških prostorov se je določilo 45.000 Din. Občina si bo nabavila škropilni avto, ki bo ob enem služil tudi za tovarni voz in požarno brizgalno. — Sledila je tajna seja.

Ptuj

□ Stari novi v temelju hiše. Ko je mizarski mojster Potrč podiral staro hišo na Srbskem trgu št. 7, je našel v temelju tri stare novce z letnicami 1760, 1800 in 1812. Iz tega se da sklepati, da je bila podrtja hiša nad sto let stara.

□ Rimski grob so našli v Lancovi vasi pri Ptujju. Sarkofag je praprost, iz domačega hališkega laporja žilavca; zato se je tudi toliko časa ohranil. Preiskala sta ga za muzejsko društvo konservator V. Skrabac in prof. A. Sovrā.

Uršnika

Stadion, ki se nahaja tik za cerkvijo v idlični farovski dolinici, bo dne 13. t. m. (na Vnebohod) popoldne pozorišče prve letošnje javne prireditve našega Orla na prostem. Mladenič-telovadci in Orlice se večbajo večer za večerom. Prijatelji telovadbe in Orla, odzovite se polnoštevilno vabilu!

Lesno brdo pri Vrhniki, kjer je edina Marijina cerkev v naši fari, je bilo nekaj čez pot, kamor so se zlasti Vrhničani radi zatekali. Pred leti je udarila strela v zvonik in ga močno poškodovala. Za čezjo čast vneti Lesnobrdčani nameravajo sedaj temeljito olepšati svoj božji bram. — Ravnotam je zbolela grajska gospa Golob iz stare, znane vrhniske rodbine. Blagi in ljudomilni gospe želimo iz srca, da bi skoraj okrevala!

Milo »Zlatoreg«. Pred nedavnim časom je nek hudomušnež potegnil neko tukajšnjo uslužbenko na ta način, da ji je potaknil v kos mila novce za 10 para. Ko je uslužbenka med pranjem zadela na trd predmet v milu, je bila vsa vesela, misleča, da je dobila toliko zaželjen zlatnik. Pa joj nesreče — ko se navzile vsemu drgnjenju ni hotela temna kovina spremeniti v bleščeče zlato. Trda bi bila predla storitev, da ga je perica »pogruntalac«.

Zaplana. Orlovski odtsek Zaplana pri Vrhniki ima v nedeljo dne 16. t. m. popoldne po nauku na Trpinovem travniku svojo prvo prireditev z javno telovadbo in prosto zabavo s srečolovom in šaljivo pošto. Ker se vsa okolica zanima za prvi nastop Orlov iz Zaplane, je pričakovati obilne udeležbe.

Cerklje ob Krki

»Imenitenc shod so imeli v naši vasi zadnje soboto zvečer samostojni demokrati. Prišli so govorniki iz Ljubljane, pripeljali so s seboj radiopararat, z navdušenjem se je odzvalo par demokratiških stebrov z onstran Krke, ljudstva pa ni bilo. Ko bi se imelo pričeti zborovanje, ni bilo poslušalcev in poslali so ponje na razpotja in ceste in celo na posteljo. Pa vseno ni bilo ljudi in ne uspeha, samo znani bratci so ostali skupaj sami. Tem pa je bilo tako imenitno, da so šele ob pol petih v nedeljo zjutraj zapustili zborovalne prostore — gostilno Belgrad. Ko so ljudje šli k maši, so srečavali prepevajočo in vriskajočo družbo demokratiških zborovalcev.

Gostoval je zadnje nedeljo tu dramatski odtsek Prosvetnega društva na Catežu z igro »Zaklad«. — Čeprav so začetniki, smo bili z njimi zadovoljni. Ko si pridobe še nekaj rutine, bodo lahko nastopili kjerkoli. So pa tudi dobri pevci, kar je gotovo veliko vredno.

Novo mesto

Snež je zapadel te dni po vrhovih Gorjancev in kočevskih hribov; zato je tudi po dolini precej mralo in se je bati pozebe.

Poročno badejanje se prične dne 7. junija; na vrsto pride več slučajev, večinoma same tatvine.

Glasbena Matica v Novem mestu priredi drevi ob 8. uri v Narodnem domu svoj prvi koncert novega zbora. Na sporedu so pevske, klavirske in violinske točke.

Primorsko

Velika slavnost v Postojnski jami. Na binokostno nedeljo, 23. maja, se bo vršila v postojnski jami svečana otvoritev nove podzemske koncertne dvorane, ki ima prostora za nad 8000 oseb. Na ta dan bo izbrana godba izvajala v dvorani razne komade glasniških skladateljev. V plesni dvorani pa bo svirala goriška godba stare in moderne komade. Isti dan se tudi otvori za obiskovalce nova najlepša jama na svetu, imenovana »Rajska jama« radi bajne lepote njenih blestečih snežnobelih kapnikov. Razsvetljava bo prvič z električno razsvetljavo. Italijansko prometno ministrstvo je dovolilo za to priliko, in sicer od 13. do 23. maja, 50% znižano vozno ceno z vseh postaj Treh Benečij. Razen tega bo vozilo v Postojno na binokostno nedeljo po isti znižani ceni osem posebnih vlakov: iz Trsta (dva), iz Gorice, Benetk, Vidma, Pulja, Reke in Rovinja.

Dopisi

Dobrunje pri Ljubljani. Slavnostno odkritje spomenika padlim vojakom se je izvršilo vkljub slabemu vremenu jako lepo. Ni še kmalu videl prijazni hribeč sv. Urha toliko ljudstva, ne toliko solza, ko je slavnostni govornik v prekrasem govoru budil spomine na trpljenje padlih. Pripravljani odbor se tem potom najlepše zahvaljuje gg. govornikom, časnim gostom ter vsem darovalcem, ki so pripomogli, da je postavljen krasen spomenik in tudi že plačan. Stane 14.937 Din in računsi so na vpogled. Delo je izvršil kamnosek g. Irt iz Štepanjevas v našo popolno zadovoljnost. — Odbor.

Brezica. Tukajšnja podružnica »Jugoslovanske Matice« je priredila v nedeljo sklopično predavanje o Koroški in kratko šaloigro »Fatalna potnca«. Prireditve se je vršila v novem domu izobraževalnega društva. — Govornik, vseučiliški profesor dr. Rožman nas je v duhu popeljal na vse važne in znamenite kraje Koroške. Le še večkrat kaj takega! Pri prireditvi je sodeloval tudi domači pevski zbor in marljivi zbor tamburašic pod vodstvom g. kaplana Gostiša.

Ljubljansko gledišče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sreda, dne 12. maja: JAKOB RUDA, premijera; slavnostna predstava v počaščenje spomina Ivana Cankarja ob 50 letnici njegovega rojstva. Izven.

Četrtek, dne 13. maja ob 15. uri pop.: KAR HOČETE. Izven.

Četrtek, dne 13. maja: KAR HOČETE. Izven.

Petek, dne 14. maja: JAKOB RUDA. Red F.

Sobota, dne 15. maja: LADJA TENACITY. Premijera. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Četrtek, dne 13. maja: GROFICA MARICA. Izven.

Petek, dne 14. maja: ZONGLER NAŠE LJUBE GO-SPE. Red B.

Sobota, dne 15. maja: BOHEME. Red D.

Nedelja, dne 16. maja ob 15. uri pop.: GROFICA MARICA. Izven.

Ponedeljek, dne 17. maja: Zaprto.

Proslava 50 letnice Cankarjevega rojstva v ljubljanski dramji je danes ob osmih zvečer, na kar vse častice slavnega avtorja izrečno opozarjamo. Vprizori se Cankarjeva drama »Jakob Ruda« v režiji g. Skrbinška. Predstava je izven abonmanov.

Mariborsko gledišče

Repertoar:

Sreda, dne 12. maja ob 20. uri: MOZICEK in V VODNJAKU. Ab. A. Zadnjikrat v sezoni.

Četrtek, dne 13. maja ob 20. uri: OGNJENIK. Ab. B. (Kuponi.) Zadnjikrat v sezoni.

Peindvajsetletnica umetniškega delovanja g. Berte Buksekove. Ta mesec proslavi g. Buksekova, odlična članica mariborskega gledališča 25letnico svojega umetniškega delovanja. Pri tej priliki bo nastopila v naslovni vlogi v »Mariji Stuart«. Na to redko izredno slavje že danes opozarjamo najširšo publiko.

Glasba

Nar. žel. glasbeno društvo »Dravac« iz Maribora priredi v Celju v četrtek dne 13. maja ob 16. (4.) uri koncert, ki se bo vršil v Celjskem domu. Izvajali se bodo moški in ženski zbori ter p. H. Sattnerjeva »Jeftejeva prisega«. Kot solisti sodelujejo g. pater Kamilo Kolb (bas) iz Zagreba in g. Avgust Zivko (tenor) iz Maribora. Najle nastopi tudi društveni tercet s harfo (harfa, violina, čelo). Da je poset koncerta omogočen tudi okoličanom, se vrši isti že popoldne.

Glasbena Matica v Mariboru si kljub vsem težavam in kljub še nezadostnemu razumevanju javnosti trudi in prizadeva, da podaja tudi simfonične koncerte na umetniški višini. Orkestralni koncert v petek zvečer v Götzovi dvorani pod umetniškim vodstvom ravnatelja in dirigenta g. Josipa Hladek-Bobrinjskega je to delo znova razgrinjal pred mariborsko javnostjo. Koncert je bil slabo obiskan, a tisti, ki so bili, so bili z vsem srcem za glasbo z Glasbeno Matico. Slavko Osterčevga Povodnega moža so ponavljali. Elegijo Filipa Beinarda so poslušalci občutili in so skladatelja, ki je član mariborske vojaške godbe in je tudi igral v orkestru, prav iskreno pozdravljali. Ga. Fani Brandlova je kraljevala v svojih solo-partijah z njej lastno virtuoznostjo. Glasbeni Matici je moralno izredno uspel koncert dal pobude, da dela dalje in smoteno vztraja v naši javnosti razumevanje orkestralne glasbe.

Naznanila

Izredni občni zbor Trgovskega društva »Mer-kure« v Ljubljani se vrši v sredo dne 19. maja 1926 ob pol 8 zvečer v prostorih Gremija trgovcev, Ljubljana, Aleksandrova cesta (palača Lj. kreditne banke). Dnevni red: 1. Nagovor predsednika. 2. Volitve odbora. — Odbor.

Monumentalno delo o Jugoslaviji.

Monografija kraljevine SHS.

Znane so pritožbe, kako slabo je o Jugoslaviji in njenih razmerah informiran veliki svet. Mnogi sploh ne vedo, da Jugoslavija obstoja, drugi imajo o nas naravnost smešne pojme, nas zamenjujejo s Čehi, z Rusi, premeščajo naša mesta v Avstrijo, Mažarsko, pa celo v Turčijo. Znano je tudi, da smo temu mnogo krivi mi sami, ker sta i država i javnost vse premalo storili za propagando v inozemstvu in tujec še danes nima nobenega dela, ki bi ga na kratko, a vsestransko in objektivno informiralo o nas in naših razmerah. Vse druge novonastale države so v tem oziru daleč pred nami.

Jugoslovensko novinarsko združenje se je zato po tehtnem premisleku odločilo, da po svojih močeh odpomore temu nedostatku. Izdalo bo še letos razkošno opremljeno in bogato ilustrirano monografijo o Jugoslaviji, ki bo izšla v štirih jezikih, v francoščini, angleščini, nemščini in srbohrvaščini, oziroma slovenščini. Delo bo poskušalo s sodrujništvom naših najboljših strokovnjakov informirati domačo in inozemsko javnost o našem gospodarskem, socialnem in kulturnem življenju. Dejstvo, da izda monografijo Novinarsko združenje, ki je najenotnejša stanovska organizacija v državi in združuje vse novinarje brez razlike verske, narodne in politične pripadnosti, je najboljša garancija, da bo delo res objektivno in vsestransko.

O potrebi in važnosti takega monumentalnega dela bi bilo odveč govoriti. Akcijo so v pravilnem umevanju njene važnosti podprle države in druge javne institucije, tako da je izid monografije že zagotovljen. Apeliramo pa še tem potom na vso javnost, da podpre po svoji moči Novinarsko združenje in gre zlasti na roko njegovim delegatom, ki zbirajo potrebn material po vsej državi.

Turistika

Občni zbor Slov. planinskega društva.

Dobro obiskan redni občni zbor Slovenskega planinskega društva se je vršil sinoči ob osmih v salonu restavracije »pri Levcu« v Ljubljani. V kratkih potezah je orisal predsednik dr. Fran Tominešek delovanje Slovenskega planinskega društva v preteklem letu. Dogradilo in otvorilo je Dom na Krvavcu in dovršilo gospodarstvo poslopje pri hotelu Zlatorog. Posebno pažnjo je posvečalo SPD oskrbi koč. Ustanovila se je tako Zveza planinskih društev kraljevine SHS kakor tudi »Zveza slovenskih planinskih društev« s sedežem v Pragi. Pri vseh teh ustanovitvah je igralo SPD odlično vlogo. Udeležilo se je razstave knjig v Firenci. Nova društvena pravila SPD, lansko leto sprejeta na občnem zboru, veliki župan ni potrdil. Vsi tega veljajo še vedno stara društvena pravila.

Tajnik g. Ivan Tavčar je podal izčrpno poročilo, iz katerega posnemamo:

Gibanje članstva v preteklem letu je bilo zelo živahno. Članov je bilo vseh v letu 1924 4010, od teh je izstopilo ali umrlo tokom 1925 1382, na novo jih je pristopilo tokom leta 1925 952, in jih je torej ostalo leta 1925 še 3580 članov, od katerih je 64 ustanovnih in 1 častni član, ter 3515 rednih. Podružnice so imele članov v letu 1924 3680, koncem leta 1925. jih je pa bilo 3040, tako je padlo število podružničnih članov v letu 1925. napram letu 1924, za 640 članov. Članov O. o. je pa bilo v letu 1925. manj kot v letu 1924., 450 članov. — »Planinski Vestnik« je imel v letu 1925. naročnikov 1642; prirastek naročnikov znaša torej napram letu 1924. za 233 naročnikov. Tiskal se je v 1800 izvodih v tiskarni Hrovatin in je prinašal v vsaki številki lepe fotografске posnetke vseh naših planin, naših priznanih amaterjev-fotografov. »Planinski vestnik« še vedno urejuje gimnazijski ravnatelj v Mariboru g. dr. Josip Tominešek. — SPD obstoji iz 19 podružnic in Osrednjega odbora.

Po tajnikovem poročilu je dobil besedo društveni knjigovodja g. Rudolf Rožman, ki je podal natančen pregled premoženjskega stanja Osrednjega odbora SPD, kakor tudi pregled računa izgube in dobička. Proračun SPD za 1926 se nahaja v ravnovesju in je finančno stanje sploh veskzi dovoljno.

Nato je bil brez ugovora sprejet absolutorij celokupnemu odboru.

Dr. Tominešek stavi predlog, da se stara pravila obdrža in nova ne predlože ministrstvu v odobritev. Predlog je bil soglasno sprejet.

G. Gnidovec vprašuje Osrednji odbor, zakaj se pri osnovanju Zveze planinskih društev kraljevine SHS ni sprejel v to Zvezo Turistični klub »Skala« ter Hrvatski turistični klub »Slemec«. Načelnik g. dr. Tominešek je podal nato na kratko zgodovinski razvoj ustanovitve Zveze turističnih društev kraljevine SHS. Iz poročila je razvidno, da društvo ni bilo sprejeto, ker tega društvena pravila Zveze ne dopuščajo. — K proračunu se je oglašil urednik g. Rasto Pustoslavšek. Poudarjal je, da je članarina SPD veliko premajna z ozirom na velike ugodnosti, ki jih ima članstvo od SPD. Članarina letno 25 Din je tako nizka, da tako nizke članarine gotovo nima nobeno drugo društvo. G. Pustoslavšek predlaga zato, da se zviša članarina od 25 na 30 Din. Nadalje pripominja, da je bilo v letu 1925. določeno v proračunu za pota in markacije 25.000 Din, kateri znesek se ni porabil v celni višini, dasiravno so nekatera pota nujno potrebna popravila.

G. Koritnik, načelnik jeseniške podružnice, poudarja v imenu svoje in kranjske gorske podružnice, da člani odpadajo, ker je članarina 25 Din previsoka. Zato predlaga, naj se članarina zniža na 12.50 Din, ker je jeseniška podružnica v nevarnosti, da razpade. Drugi zopet predlagajo, naj članarina ostane neizpremenjena. Sklenilo se je, da se stara članarina obdrži. — Nato je bil proračun odobren.

Slučajnosti. Nadzornik Wester predlaga, da bi se del pečim na Grmadi pri Šmarni gori planinsko uredil. Zabili naj bi se klini, napeljale vrvi itd. Tu imamo police, žlebove, klade in kamine. Tako bi nudila Grmada, ki je po postajici Medno čisto blizu Ljubljane, nekako nadomestilo za tiste, ki ne morejo na visoke gore. Zasigurati je pa treba stalno prevažanje iz Medna čez Savo. Predlaga, naj osrednji odbor prouči to vprašanje do naslednjega občnega zbora ter o stvari prihodnje leto poroča.

Ob enajstih zvečer je bil občni zbor zaključen.

Misel unije na evharističnem kongresu v Chicagu.

Ze na lanskem zborovanju Cirilmetodijske organizacije v Ljubljani se je sklenilo, da se vrši letni zborovanje o priliki XXVIII. evharističnega kongresa v Chicagu. Vendar se je ob začetku priprav za kongres zdelo, da se misel ne bo dala uresničiti. Toda sv. oče Pij XI. ta veliki pospeševalec cirilmetodijske ideje, je ukazal, da se mora na evharističnem kongresu na vsak način posvetiti tej ideji čim največja pozornost. Glavni pripravljalni odbor v Chicagu je zato sestavil poseben odbor zastopnikov vseh slovenskih narodov v Ameriki, ki se imenuje orientalska sekcija Evharističnega shoda. Slovence zastopata v izvrševalnem odboru Rev. Kazimir Zakrajšek O. F. M. in Rev. Benvenut Winkler O. F. M. Pri zadnji seji se je sklenilo — kakor poročila v »Amer. Slovincu« *Rev. K. Zakrajšek — da bo med evharističnim shodom dan za to sekcijo in za to veliko idejo v s r e d o*, 23. junija. Zjutraj bo v stolnici Najsv. Imena slovenska služba božja v staroslovenskem jeziku in obredu. Na to službo božjo bodo povabljeni vsi slovenski narodi in tudi vsi Amerikanci. Popoldne ob dveh bo zborovanje vseh učenjakov in duhovnikov obeh cerkva, ruske in katoliške, kjer se bo obravnaval način, kako bi se dalo doseči združenje obeh cerkva, pravoslavne in katoliške. Tu bodo nastopali učenjaki iz celega sveta. Slovenski učenjak za to vprašanje, Rev. G r i v e c iz Ljubljane, žalibog ne bo navzoč, dasi se je njegovo ime velikokrat omenjalo pri zborovanjih in se je splošno obžalovalo, da njega ne bo zraven. V imenu Jugoslovanov je na predlog slovenskih zastopnikov naprosil nadškof Rodič iz Belgrade, da bo govoril. Zvečer isti dan ob polosmih bo pa v kolizeju veliko ljudsko zborovanje, kjer bodo zopet nastopile vse slovenske narodnosti in tudi ameriškanski govorniki. Tudi bodo povabljeni vsi slovenski pevski zbori in kori, da bodo vsak po dve pesmi zapeli, da se be čula narodna pesem vseh slovenskih narodnosti na svetu. Tudi Slovenci bomo krepko nastopili za veliko idejo združenja pravoslavne cerkve z rimsko cerkvijo.

Jugoslovanska propagandna razstava v Berlinu.

Berlin, 9. maja.

Bila je srečna ideja, da je »Putnik« *pričel intenzivno akcijo za poset naših kopališč in letovišč. Tudi čas je bil dobro izbran. Ze iz dveh vzrokov. Prvič, da se zrabl napeto stanje med Nemčijo in Italijo v lastno korist, drugič, ker je ravno začetek potovalne sezije. In zato smo tudi z veseljem beležili vest v berlinskih časopisih, da je otvorjena razstava za tujski promet v dvorani obrtno-umetniškega muzeja.*

Razstavljene so krasne fotografije iz vseh delov naše države, pred vsem seveda Gorenjske in Dalmacije. Pa tudi Belgrad, Južna Srbija in Zagreb, kakor tudi ostala mesta Slovenije so zastopana, vsaj s par slikami. Od Dubrovnika in okolice je tudi par slikanih pokrajinskih slik, ki pa so tako moderno pretirane, da nikakor ne spadajo med fotografije. Jako dobre so bile tudi barvane skice dalmatinskih narodnih noš, menda od Penkale. V dveh vitrinah so bile tudi po ena srbska in ena hrvatska narodna noša, slednja s krasnim pisanim kožuhom.

Posebno lepe so slike, ki bodo izšle v kratkem v delu »Jugoslavienc« *pri E. Wassmuth, Berlin. Cena bo prilično 25 M.*

Razen tega pa je še par plakatov, statističnih podatkov in kart.

Vendar pa je imela ta razstava eno veliko, veliko napako...! Mi hočemo danes tuje privabiti. In če hočemo to doseči, moramo delati tujcem koncesije mi, ne tuji nam. Ne vem, kdaj je vse aranžiral in uredil, ampak vem to, da je napravil glavno napako v tem, da so bila na slikah izključno le naša domača imena brez drugih, znanih, takorekoč internacionalnih imen, da, celo nekatere slike so bile sploh brez komentarja. Ni namreč pametno, če napišemo pod sliko Dubrovnika samo »Dubrovnik«, ampak »Dubrovnik« *(Ragusa). Ljudje tega ne vedo, da je to eno in isto. Najboljši dokaz: žena nekega visokega uradnika v B. se pelje v Dubrovnik. Moč dobi po par dneh brzojavko iz Dubrovnika in mi telefonira ves prestrašen: »Kje je to Dubrovnik, saj to ni Ragusa?« *Šele po dolgem razlaganju je razumel, da je to isto.**

Baje so dobili naročilo, da opremijo slike s primernimi napisi nekateri jugoslovanski dijaki, ki študirajo v Berlinu. Vsekakor moram žalibog konstatirati, da so se za to nalogo prav malo pobrignili, ker so bile ravno naše gorske slike iz Slovenije po večini brez napisov.

Brezdvomno je ta pomanjkljivost napravila na marsikaterega obiskovalca čuden vtis, kajti v Nemčiji je pač znana natančnost, ki se kaže tudi v takih zadevah. Isto, kar velja za napise slik, velja tudi za prospekte pomorskih kopališč. Ni pametno, če napišemo samo hotel X., Aleksandrovo, Otok Krk, zakaj ne poleg v oklepaju: Insel Veglia?

In še nekaj, kar se mi zdi potrebno povedati v prid našega tujkega prometa. Čul sem od raznih strani, da v Dalmaciji zahtevajo

oderuške cene, ki nikakor niso v skladu s tem, kar more nuditi naše Primorje glede zabave, komforta in družabnosti. To napako pa bi posebno polagal na srce svojim slovenskim rojakom, da tudi oni ne hodijo po tej poti. Kajti, ni težko pridobiti tok tujcev ob smotreni propagandi, ampak obdržati stalno število gostov in tujcev, to je težko. Če v tem oziru enkrat krenemo na pretirano pot, se to lahko maščuje dolgo vrsto let.

Prihodnjič bi priporočal vodstvu, da raz-

stavi tudi kako slovensko narodno nošo! Dobiti je menda ne bo težje kakor druge noše.

To bi bile misli ob pregledu jugoslovanske propagandne razstave, ob pogledu na znane kraje iz mladosti tu v oddaljenem Berlinu. Zelja nas vseh pa je, naj rodi razstava ta uspeh, da spozna Nemčija in ostalo inozemstvo lepoto naših krajev in tudi našo kulturo, da spozna, da nismo Balkanci v onem pomenu besede, kakor velja danes v inozemstvu. Z.

Socialna vprašanja

Radikalna reforma strokovnih društev v Italiji.

Fašisti se pripravljajo, da izvršijo eno izmed najdrznejših socialnih reform, ki so se jih lotili za časa svojega vladanja. Te dni se objavijo izvršilne določbe k novemu zakonu o strokovnih organizacijah. Po indiskretnosti vladnega tiska je prišel že ves načrt v javnost.

Fašizem je rešil vprašanje antagonizma med kapitalom in delom na način, ki je v polnem skladu z ideologijo fašizma: Najprej država, potem šele gospodar in delavec; interesi delavca in gospodarja se morajo ukloniti pred interesi države. Ako je že izključena popolna harmonija med delom in kapitalom, mora priti med delavcem in gospodarjem vsaj do gotove strpnosti, da ne trpi proizvodnja, od katere je odvisna javna blaginja. Ker pa je spor med delavcem in gospodarjem večen, je treba postaviti nad oba državno kontrolo, nju ne organizacije je treba poddržaviti. Naj le imata vsak svojo strokovno organizacijo; priznajo pa se le one, ki jih sestavljajo z narodnega stališča neoporečni ljudje (fašisti). Iz političnih ali gospodarskih razlogov se priznanje sploh lahko zavrne.

Po novem zakonu torej ostanejo organizacije delojemalcev in delodajalcev popolnoma ločene. Čisti fašistovski sindikati so hoteli iti v svoji železni logiki še dalje. Ako naj bo blaginja domovine, države najvišji smoter delovanja vsakega državljanca, ako naj v interese države neha razredni boj, potem je treba izrgati industrijalce kakor tudi delavcu orožje iz rok, t. j. jima vzeti samostojne strokovne organizacije in jih združiti v eno samo veliko organizacijo, ki bi se delila le po strokah in bi tako bila »sintetičen in mogočen izraz italijanskega gospodarstva«. To idejo je odločno branil poslanec Rossoni, organizator fašistovskih sindikatov in sedaj ravnatelj glasila teh organizacij »Lavoro d'Italia«.

V praksi bodo efekti prve koncepcije, ki pušča delavcu in gospodarju vsakemu svojo organizacijo, le toliko različni od druge, da bodo imeli gospodarji že preostoj roko nad delavci. Novi zakon jim je pustil njihove organizacije, ki imajo iz koristolovskih razlogov že fašistovsko skorjo, delavcem pa je odvzel vsako možnost uveljavljanja njih zahtev, ker so določbe glede stavke tako stroge, da je vsaka stavka izključena. Kaj pomaga možnost sklepanja kolektivnih pogodb, ki je še dana le pravno priranih strokovnim organizacijam, ko delavstvo ne more v skrajnem slučaju zagroziti s stavko? Za koga se bo potegnila ultrakapitalistična vlada v slučaju konflikta, je pač jasno. Vloge, ki jo bodo igrala nova »delovna razsodišča« *pri prizivnih sodiščih, si tudi ni težko zamisliti.*

Strokovna društva.

V strokovna društva smejo pristopiti v smislu novega zakona italijanski državljani obojega spola, stari nad 21 let, ki so »dobrega moralnega in političnega vedenja z državnega vidika in zakonito ustanovljene trgovske družbe in druge juridične osebe, katerih upravitelji so dobrega moralnega in političnega vedenja z državnega vidika«. K sindikatom ne morejo pristopiti tuji državljani, a uživajo dobre te skupnih pogodb, ki so bile sklenjene med italijanskimi državljani; nadalje se ne morejo vključiti v strokovna društva uprave države, pokrajnih, občin, javnih dobredelnih zavodov, državnih železnic, pošt in emisij-skih bank. Za te institucije sploh ne velja zakon o skupnih pogodbah in delovnem razsodišču. Društva, ki imajo namen braniti moralne in materialne interese članov, ki niso ne delodajalci ne delojemalci, se pravno ne morejo priznati. Mali obrtniki, trgovci, lastniki zemljišč, ki sami delajo v svojih podjetjih, se lahko vključijo v zadevna društva delodajalcev, ako imajo v svojih podjetjih nameščeno plačano osebo; ako tega nimajo se smatrajo

FROSTOZIDARSKI KONGRES V BELGRADU.

28. maja bo v Parizu zborovala konferenca francoskih prostozidarjev. Na tej seji se bodo izvršile predpriprave za velik framaonski izlet v Belgrad v prvi polovici julija. Na zbor prostozidarjev v Belgradu bodo prišli zastopniki vseh lož v Evropi. Med njimi bo veliko najuglednejših evropskih osebnosti.

ČASNIKARJI MALE ANTANTE IN POLJSKE.

Pod predsedstvom velikega prijatelja našega naroda G. Augusta Gauvaina, ravnatelja dnevnika »Le Journal des Debats«, so priredili v hotelu Lutetia v Parizu dne 11. maja velik banket na čast časopisju Male antante in Poljske. Prisostvovali so dr. Miroslav Spa-

za »proste obrtnike« *(liberi esercenti) in si lahko osnujejo ločena društva. Vsem onim, ki izvajajo poklice, za katere je potreben vpis v seznam, sestavljen v smislu zakona (n. pr. odvetniki, zdravniki, pozneje pridejo na vrsto boje tudi časnikarji), se poleg njihovih zbornic lahko priznajo tudi sindikalna društva.*

Izredne važnosti je določba, da se priznanje strokovnih društev lahko zavrne ne samo kadar manjkajo zakoniti pogoji, ampak tudi »kadar bi iz političnih in gospodarskih razlogov ne bilo umestno dati priznanje«. To se pravi, da vlada ne bo priznala organizacij, ki ne bodo nji po volji. Strokovne organizacije, ki niso priznane, pa nimajo pravice do sklepanja skupnih delovnih pogodb. Tako je strta največja organizacija italijanskih delavcev »Confederazione del lavoro«, kateri fašisti do sedaj niso mogli do živga. Strokovna društva nadzoruje prefekt s pomočjo upravnega pokrajinskega odbora. Temu odboru, ki ga sestavljajo prefekturni višji uradniki, načeljuje prefekt sam.

Strokovne zveze.

Posamezna strokovna društva se združijo v zveze (federacije), te zopet v konfederacije; federacije in konfederacije imajo juridično osebnost. Prizna se 5 konfederacij delodajalcev, 5 delojemalcev in 3 prostih profesionalstov. Strokovna društva onih prostih profesionalstov, ki morajo biti vpisani v zakonitih seznamih (odvetniki, zdravniki itd.) se ne morejo organizirati v zveze. Delodajalcem se priznajo konfederacije industrijalcev, poljedelcev, trgovcev, lastnikov prometnih sredstev in bankirjev. Delavska in uradniška strokovna društva, oziroma federacije se lahko združijo v konfederacije tehnikov, uradnikov in delavcev, zaposlenih v: industriji, poljedelstvu, trgovini, transportnih podjetjih in bankah.

Ministrstvo za strokovna društva.

Te konfederacije, ki odgovarjajo posameznim strokam, so med seboj popolnoma enakopravne; veže pa jih takozvani svet strokovnih društev, ki pa nima pravne osebnosti, temveč je državni upravni organ, dodeljen ministrstvu za strokovna društva. V tem svetu so: minister za strokovna društva (predsednik), zastopniki vseh ostalih ministrov, po dva odposlanca za vsako izmed velikih strokovnih konfederacij in zastopniki akcij »Po delu«, »Balilla« *(fašistovski naraščaj) in Akcije za materinstvo in mladoletne. Vse člane imenuje vlada s kr. ukazom. Minister za strokovna društva predloži temu svetu v pretres vprašanja, ki se tičejo strokovnih društev; njegovo mnenje smatra le za nasvet.*

Sklepanje skupnih pogodb in delovna razsodišča.

Kolektivne pogodbe smejo sklepati le pravno priznana strokovna društva prve stopnje; vendar pa je v pravih konfederacij lahko rečeno, da smejo strokovna društva prve (najnižje) stopnje sklepati pogodbe le s privolenjem konfederacije same. Spore med delodajalci in delojemalci razsodi delovno razsodišče, ki se sestane pri prizivnem sodišču. Predsednik prizivnega sodišča izbere več izvedencev v stroki, v kateri je nastal spor, ki potem tvorijo pod njegovim predsedstvom delovno razsodišče. Razpravi prisostvuje tudi državni pravdnik. Proti razsodbi delovnega razsodišča je mogoč priziv le radi kršitve zakona; mogoča je revizija, ako nastopi dovolj velika izprememba v razmerah in ako bi bilo izvajanje razsodbe škodljivo produkciji.

Šolske organizacije.

Društva državnih in občinskih nameščenec, ako so sicer po zakonu dovoljena, smejo zastopati interese svojih članov pri upravah. Prepovedana so društva, ki imajo namen ščititi šolske interese dijakov vseh vrst, pod kaznijo izključitve iz vseh državnih šol.

lajković, poslanik SHS v Parizu, Hlapovski, poljski poslanik, Diamandi, romunski poslanik, in Oudski, poslanik Češkoslovaške. Inicijativo za to slovesnost so dali jugoslovanski časnikarji.

MEDNARODNA ČASOPISNA RAZSTAVA.

Velesajmski urad v Kölnu je lansko leto napovedal načrt mednarodne razstave časopisov v Kölnu. Ta načrt hočejo že letos izpeljati. Z razstavo, ki bi obsegala vse, kar je kakorkoli v zvezi s časopisjem, bo združeno veliko zborovanje. — To bo prva mednarodna časopisna razstava na nemških tleh.

Podpirajte naše dijake.

To in ono

VELIKA MESTROVIČEVA AKCIJA V AMERIKI

Chicaški »Hrvatski Glasnik« *poroča: Te dni se je mudil v Chicagi G. Meštrovič, da sklene pogodbo z upravo Fergusonovega fonda zaradi izdelave ogromnih kipov, ki bosta krasila en onajlepih pozicij mesta. Pogodba se je podpisala, načrti sprejeli in odobrili. Umetnik si je izgovoril poldrugo leto časa za izdelavo kipov. En kip bo predstavljal Indijanca, drugi »cowboy« *— torej pradomačina in pčionirja današnje veličine in napredka Zapada. Kipa se vlijeta v bronu in bosta ogromnih proporcij: po 20 čevljev (6 metrov) višine. Kipa bo dal Meštrovič viliti v Jugoslaviji, od koder se prepeljeta v Chicago. Tako bosta dva veličastna spomenika, ki bosta krasila eno izmed največjih ameriških mest, nosila ime največjega jugoslovanskega umetnika Ivana Meštroviča. — Dalje piše »H. G.«: »Kakor smo že javili, je opustila misel, da bi sodelovala na razstavi v Filadelfiji. Toda na razstavi bo jugoslovanska umetnost ipak zastopana. G. Meštrovič se je dogovoril z upravo razstave za posebne prostore, v katerih bodo razstavljena njegova dela in dela najboljših jugoslovanskih umetnikov. Ako prevoznih stroškov za umetnine iz Jugoslavije n ebo pokrila jugoslovanska vlada, jih bo pokrila G. Meštrovič sam. Meštrovičeva dela, katerih ena polovica je sedaj razstavljena v Los Angelesu, a druga v Bostonu, se vsa prenese v Filadelfijo. Kadar dospo še dela ostalih najboljših jugoslovanskih umetnikov, moremo biti gotovi, da bo jugoslovanska umetnost v Filadelfiji dostojno zastopana, celo dostojnejše nego katerakoli drugega naroda.«**

PORTRETI

Kemal paša modernizira tudi sebe. Dočim se doslej še noben turški suveren ni pustil slikati, je sedaj odpotoval v Angoro znameniti ameriški slikar Chaggett Wilson, da portretira Kemala. Iz Angore potuje slikar na perzijski dvor, da portretira Riza Kana.

+ Naraščanje Chicaga. »Amer. Slovinc« *poroča: Mesto Chicago silno raste po svojih predmestjih. V bližini mesta vedno otvarjajo nove sekcije zemljišč, katere delijo v lote in prodajajo občinstvu, kjer si potem grade svoja domovanja. Ljudstvo hiti vse ven iz osrčja mesta, kjer je vse pretresno in tudi ni zdravo. Zato žive delavci in uradniki, ki delajo v mestu Chicago, celo do 30 in več milj zunaj v predmestjih. Na delo se pa vozijo s posebnimi jutranjimi delavskimi vlaki ali pa z ulično ali nadulično železnico in ravno tako z dela. Veliko jih ima že svoje avtomobile in se vozijo s temi na delo in z dela. Po predmestjih po takih novootvorjenih sekcijah in naselbinah grade nove hiše posebni gradbeni podjetniki. So posebne stavbinske družbe, ki grade domovanja družinam tudi na poljubne pogoje, da izplačujejo lastniki domovanja na obroke. Nekateri zahtevajo gotovine 500 ali 1000 dolarjev, ali več ali manj, ostalo pa se plačuje na obroke. Če je družina zdrava, oče srečen, da stalno dela, gre, in v kakih 6 do 10 letih izplačajo dom, ki je vreden več tisoč. Če pa pride bolezen ali brezposelnost, so pa taki lastniki nesrečni. Upniki, to so stavbinske družbe, ne poznajo usmiljenja. Kakor parkrat niso mesečna odplačila plačana, je taka družina kmalu obveščena, da se ima izseliti iz hiše. Nekatere stavbinske družbe računajo takim družinam zelo visoke obresti, katere plačujejo skupaj z mesečnimi doplačili. Take družbe ne bogate zastoj.*

+ Ameriško organizirano delavstvo in vera. Predsednik Ameriške delavske federacije, Wm. Green, je poslal te dni tajniku katoliškega narodnega sveta, vrhovnega katoliškega foruma v Združenih državah, Rev. Father I. I. Burkeju, sledeče pismo: »Veleč. g. Father Burke! Spričo sedanjega položaja v Mehiki, o katerem sva pred kratkim razpravljala, sem pregledal in preiskal vse brzojavno in pismeno korespondenco med mojim uradom in zastopniki mehiške vlade in zastopniki Mehiške Delavske Federacije v Mehiki. V vsej tej korespondenci ni ničesar, kar bi se tikalo verskih zadev in tostvarnega stališča mehiške vlade, ali kar bi se tikalo sedanje verske situacije v Mehiki. Mi si prizadevamo sodelovati z zaupanjem s strokovnimi organizacijami v Mehiki, da bi se zboljšal ekonomski in industrijalni položaj v Mehiki za delavce. Ameriška Delavska Federacija trdno stoji na principu verske in politične svobode. Mi gledamo na to in zahtevamo strogo, da so člani Ameriške Delavske Federacije v tem oziru popolnoma protežirani, da lahko izpolnjujejo svoje verske in politične dolžnosti, kakor sami želijo. Ta osebna svoboda vesti posameznikov je zanjamčena vsakemu. Pri zahtevi teh pravic za naše organizirane delavce v Ameriki obenem želimo, da bi uživalo enako versko svobodo in prostost tudi delovno ljudstvo vseh drugih dežel.« *— Primerjajmo s tem viteškim, resnično svobodomiselnim stališčem ameriškega delavstva kulturnobojno gonjo, s katero trapijo naši marksisti ubogo delavstvo!*

Za učiteljsvo

Podružnica Slomškove zveze za litjski okraj ima svoje majniško zborovanje v soboto 15. maja v Javorju pri Litiji skupno z novomeško-črnomajlsko podružnico. Zbirališče za dolenjsko stran je postaja Radohova vas, kamor pride vlak iz Ljubljane ob 8. uri, iz Novoga mesta pa ob 8½. Skupen odhod ob 9. uri iz Radohove vasi. Litjska stran gre v Javorje skozi Smartno. Vabljeni prav vsi člani in tudi gostje. Raz Febč vrh pri Javorju vidimo naenkrat Snežnik, Šumberk, Kravjek, Hmeljnik, Gorjanec, Kum, Sv. Goro itd. Tudi si bomo lahko ogledali grad Vagensberg, mlekarno, parno žago, valični mlin itd. Na svidenju!

Gospodarstvo

Industrijski koncerni bank.

Ljubljana, 11. maja.

V predvojnih časih nismo poznali odvisnosti industrijskega kapitala od finančnega. Na splošno je bila industrija zelo neodvisna od banke, da šestokrat sta si stala bančni in industrijski kapital sovražno nasproti.

Po vojni pa so se razmere bistveno izpremenile. Samo stara dobrofundirana podjetja so mogla v dobah valutnih perturbacij in kriz ohraniti svojo samostojnost kljub velikemu zadolženju pri bankah. Slabo idoča podjetja so vedno bolj prehajala v interesno sfero bančnega kapitala.

Zlasti značilni za povojne čase pa so industrijski koncerni bank. Ko je prišel prevrat, so se banke z vneto lotile nacionalizacije industrije, ki je bila večinoma v nemških in drugih rokah. Pri tem so bili položeni prvi temelji za industrijske koncernne bank.

Pa tudi banke so same začele sodelovati pri ustanavljanju novih industrij. V poprevarni inflacijski dobi, v novi državi so bila tla za ustanavljanje cele vrste industrijskih podjetij ugodna. V splošni mrzlici ustanavljanja so imele tudi banke odlične deleže. Naenkrat so bile banke lastnice ogromnega števila industrijskih papirjev in njeni zastopniki predvsem ravnatelji so sedeli v upravnih svetih industrij. Banke so kar tekmovalne med seboj, kdo bo ustanovil več novih industrij. Ustanavljalo pa se je seveda kar povprek brez pravega premišljevanja, kaj bo v bodočnosti. Ke naenkrat je bilo tu več konkurenčnih podjetij.

Tako je prišlo do tega, da je industrijski kapital izgubil svojo neodvisnost in popolnoma prešel pod oblast bank.

Ob tej priliki omenjamo tudi slučaj, ki je nasproten temu dejstvu. TPD prevzame Slavensko banko, ki je imela prej delnice TPD. Toda tu so bile posebne prilike.

V letu 1924. pa so se razmere v gospodarstvu izpremenile. Zaradi dviganja dinarja in drugih momentov je začela industrija trpeti in ni mogla več najti dovolj odjemalcev za svoje produkte. V letu 1925. so se razmere še bolj poslabšale.

Visoka obrestna mera za denar, ki so ga dajale banke industrijam tudi onim, kjer so bile one deloma ali večinoma lastnice, je zelo začela tlačiti industrijo. Prišli so še visoki davki. Tako so banke deloma same zakriville, da je začelo iti industriji slabo. Industrijski krogi so se začeli obračati proti bankam, naj revidirajo svojo kreditno in obrestno politiko, vendar brez uspeha, saj so bili v odvisnosti od bank. Banke pa so odgovarjale, da je zniževanje kreditnih kondicij zaradi velikih upravnih in personalnih stroškov (ogromno povečanje števila osebja), zaradi visokih davkov nemogoče. Vendar so se kreditne kondicije v zadnjih časih zelo omilile. Kljub temu pa pričakuje vse še nadaljnega omiljenja.

Ko je torej sedaj postal za banke industrijski koncern posej z izgubo, se je pojavila nova tendenca. Vsaka banka stremi, da kolikor mogoče hitro likvidira svojo udeležbo pri slabih industrijah in dela le z dobro poslujočimi. To pa seveda ne gre brez izgub. Pri vsaki likvidaciji udeležb mora banka mnogo, mnogo odpisati in ne motim se, če je slabši poslovni uspeh lanskega poslovnega leta v veliki meri pripisati temu dejstvu. Tako smo se zopet naprtli inozemski kapital, če je še kazalo obrat upravljati naprej. Tako smo se zopet na tej fronti deloma umaknili.

Še eno veliko napako moramo omeniti pri vsem tem. Ko so imele banke vso industrijo v rokah, se je izkazalo, da najboljši bančni strokovnjaki niso bili kos nalogam, ki jih stavlja obratovanje industrije do vodstva. Tovarna ni banka. Brigale so se premalo za strokovno vodstvo svojih industrijskih podjetij, ki so seveda zato tudi hiralna.

Tako je sedaj tu proces, da se banke skušajo rešiti svojih nerentabilnih industrij in se vedno bolj vračajo k svojim normalnim poslom, kar je razveseljivo dejstvo gospodarskega ozdravljanja. Kajti še so dogajali slučaji, da so nerentabilne udeležbe v veliki meri ogrožale patronančne institute, kar je sedaj vedno redkeje. D. P.

Časno predsedništvo letošnjega Ljubljanskega velesejma (od 26. junija do 5. julija). Dne 7. maja se je vršil občni zbor Ljubljanskega velesejma, na katerem so soglasno izvolili za častnega predsednika g. dr. Ivana Krajača, ministra za trgovino in industrijo. — Nadalje so izvolili v častno predsedništvo gg.: poljedelskega ministra Ivana Pučila, velikega župana ljubljanske oblasti dr. Vilka Baltiča, velikega župana mariborske oblasti dr. Otmara Pirkmayerja, predsednika gerenskega sveta Ljubljane dr. Dinka Puca in dvornega svetnika dr. Rudolfa Marna. Upamo, da bo letošnja velesejmska prireditve, za katero vlada toliko zanimanja, izpadla vsestransko dobro tako moralno kot materijelno.

Rubeži in prodaje. Finančna delegacija v Ljubljani uradno objavlja, da izide v 44. številki Uradnega lista izkaz o eksekucijah, ki so se radi zaostalih direktnih davkov v Sloveniji izvršile v I. četrtletju 1926. Delcevita pravi: Mobilarna eksekucija se je začela v 10.396 primerih in nadaljevala do rubeža v 8168 primerih (= 78%). To relativno nenavadno visoko število rubežij je v zvezi s tem, da je nekaj davčnih uradov, med njimi Ljubljana mesto in Maribor, izvršilo rubeže za zaostanke, ki so bili zanje opomini vrčeni že v IV. četrtletju 1925, čele v I. četrtletju 1926. Do prodaje je pa prišlo v 38 primerih (torej niti 1/2 od celokupnega števila rubežev). Zaostanki radi katerih je prišlo do rubeža, so znašali okroglo 15 milijonov dinarjev, oni, ki so se mogli izterjati šele s prodajo, pa okroglo 110.000 Din. V imobilarni eksekuciji se je vključila zastavna pravica v 73 primerih za okroglo 1 milijon dinarjev. Družbe nepremičnin so se izvršile v 75 primerih za okroglo 880.000 dinarjev zaostalih davkov. Vse te družbe so se pa uvedle na predlog privatnih uonikov in je erar samo pristopil k dražbenemu postopanju; na predlog erarja samega se ni izvršila nobena dražba.

Licencovanje in premovanje bikov v okraju Litija. V prošlem mesecu aprilu so je vršilo licencovanje in premovanje bikov v litijskem okraju. Prignalo se je v celem 98 bikov, od teh je bilo licencovanih 76. V sodnem okraju litijskem je bilo prignanih 63, licencovanih 51, premovanih pa 49 bikov in sicer z premijami: 2 po 766 Din. 1 po 666 Din. 7 po 500 Din. 3 po 450 Din. 19 po 400 Din. 8 po 350 Din. 11 po 300 Din. 1 po 273 Din. 1 po 250 Din in 1 za 200 Din. V sodnem okraju višnjegorskem so je prignalo 20, licencovalo 25 bikov. Premovale so se v tem okraju ni, ker država ni nakazala podpore. Okrajna blagajna za sodni okraj Višnja gora je letos določila v to svrhu 3000 Din. Davčni urad jih na noče in ne sme izplačati dokler niso vse deklaracije plačane. V sodnem okraju litijskem je votirala okrajna blagajna 20.000, občina Aržiše pa 1500 Din za premovanje bikov. Povalno se mora omenjati plodnosno in agilno delovanje litijskega župana g. Lebingerja, na česar inicijativno leto za letom prispeva okrajna blagajna znatne vsote v prospeh živinoreje, gospodinjanskega pouka in kmetijskega sploh. V litijskem sodnem okraju so se v občinah: Aržiše, Kandoše Konj, Kotrednje in Zgorje licencovali le bikli pingavske pasme. V občinah Hotiči, Sv. Lambert in Vače pa poleg pingavcev tudi bikli enobarvnega sivega plemena. V višnjegorskem sodnem okraju pa le bikli enobarvnega sivega, pšeničnega ali belega in rjavega plemena. S pomočjo in izdatno podporo okrajne blagajne se je v sodnem okraju litijskem bikoreja zelo izboljšala in število bikov tako pomnožilo, da jih je v nekaterih občinah celo preveč. Zal da živinoreja v višnjegorskem sodnem okraju ni deležna iste podpore in zanimanja od strani občin, kakor v litijskem. Litijaki sodni okraj ima spričo bo-

gate industrije, veleposestva in večjih občin izdatno davčno moč, kar pa v višnjegorskem okraju ni. Občine so majhne, tovarni in laifundij ni, v sled tega je tudi davčna moč minimalna. Kljub temu se kaže zadnja leta evidenten napredek v živinoreji. Število bikov se je znatno pomnožilo ter se jih vsako leto izvaja nekaj vagonov za plemo v Srbijo in Crno goro. — Drž. ekonom Jerab.

Mlekarstvo v Avstriji. Društvo narodov je dovolilo uporabiti avstrijski vladi 6 milijonov šilingov za povzdigo mlekarstva v Avstriji.

Velik konkurz v Belgradu. V konkurz je prišla znana belgrajska tvrdka za izvoz jafe in živine Br. in Dr. Mihajlović. Pasiva, ozir. aktiva znašajo približno 15 in pol milijona dinarjev.

Borza

Dne 11. maja 1926.

Denar.

Zagreb. Budimpešta 7.92 bl., Berlin 13.4975—13.5375 (13.496—13.536), Italija 224.57—225.77 (223.19—227.39), London 274.99—276.19 (275—276.20), Newyork 56.65—56.95 (56.57—56.87), Praga 167.70—168.70 (167.87—168.87), Dunaj 8.002—8.042 (8.005—8.045), Curih 10.9581—10.9581 (10.96—11).

Curih. Belgrad 9.11 (9.11). Budimpešta 72.30 (72.80), Berlin 123, Italija 20.62 (20.67), London 25.105 (25.085), Newyork 516.875 (516.875), Pariz 16.17 (16.30), Praga 15.305 (15.30). Dunaj 72.95 (72.975), Bukarešt 1.95 (1.90), Sofija 3.75 (3.72), Amsterdam 207.80 (207.80), Bruselj 16.40 (16), Stockholm 198.80 (198.15), Kopenhagen 135 (134.75) Oslo 111.75 (111.20), Madrid 74.30 (74.30), Atene 6.41 (6.34).

Dunaj. Devize: Belgrad 12.47—51. Kodanj 100—185.20, London 34.34—44. Milan 28.11—21, Newyork 707.25—709.75, Pariz 22.11—21, Varšava 69—69.50. Valute: dolarji 707.60, angleški funt 34.26, francoski frank 22.07, dinar 12.42, češkoslovaška krona 20.90.

Praga. Devize: Lira 134.30, Zagreb 59.40, Pariz 105.30, London 163.75, Newyork 33.70.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 77—78, vojna odškodnina 315—318.50, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 193—196, Ljublj. kreditna 175 den., Merkantilna 102—102, zaklj. 192, Pradžedniona 865—870, Slavenska 49 den., Kred. zavod 165—175, Strojne 85 bl., Trbovlje 342—348, Vevče 100 den., Stavbna 55—65, Sešir 103 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 77.25—77.50, agrari 43—45, vojna odškodnina 314—314.50, ult. maj 314—316, junij 318—318.50, Hrv. esk. 104.50—105, Kred. 106—107.50, Hipobanka 58.50—59, Jugobanka 106—107.50, Ljublj. kreditna 175 den., Savenska 50 bl., Srpska 133—133.50, Zem. Bos. 135—145, Eksploatacija 22 den., Sečerana 305 den., Nihag 80 bl., Guimann 250—255, Slavex 130—132.50, Slavonija 38—39, Trbovlje 340 den., Vevče 100 d. Dunaj. Podon.-savska-jadran 774.000, Zivno 736.500, Alpine 220.000, Greinitz 118.000, Trbovlje 440.000, Hrv. esk. 123.000, Leykam 132.000, Mundus 1.150.000, Slavex 174.000, Slavonija 44.000.

Blago.

Ljubljana. Les: Hrastovi hlodi od 250 m naprej, od 80 cm naprej, fco naklad. post. 400 den., bukovji plohi, 60—100 mm, od 2 m naprej, fco meja 480 den., hrastovi plohi od 60—130 mm, od 250 m naprej, I, II, fco meja 1050 bl., jamborniki, 15 m dolž., na gornjem koncu 18 cm. prem., fco vag. naklad. post. 4 vag. 175—175, zaklj. 175. — Premog: Kal. ca. 7000 antracit, Orle, fco vagon Skofljica: kosovec, za 1 tona 500 bl., kockovec, za 1 tona 450 bl., orehovec, za 1 tona 400 bl., zdrob, za 1 tona 350 bl. Kal. ca. 4800, fco vagon Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tona 280 bl., kockovec 35-60 mm, za 1 tona 240 bl., orehovec 20-35 mm, za 1 tona 210 bl., zdrob 10-20 mm, za 1 tona 190 bl. Kal. ca. 3500, fco vagon Novo mesto: kosovec, za 1 tona 170 bl., kockovec 100 mm, za 1 tona 150 bl., orehovec 50 mm, za 1 tona 140 bl., zdrob, za 1 tona 130 bl., rovni, za 1 tona 120 bl. — Žito in poljski pridelki: Pšenica 76-77 kg, 2%, fco vag. naklad. post. 302 50 bl., pšenica nova uzana, par. slov. post. za dobavo do 15. 8 295 bl., za dobavo po 15. 8 250 bl., koruza tel.-uel, ex skladišče Ljubljana 1 vag. 140—140, zaklj. 140, koruza, par. Postojna tranz. 178 bl., koruza inzulanka, fco vag. Ljubljana 182 bl., koruza, fco vag. sremeska post. 142.50 bl., oves rešetani, fco Novi Sad par. 175 bl., ajda, fco vag. slov. post. 260 bl., proso rumenc, fco vag. slov. post. 210 bl., rž, fco vag. slov. post. 210 bl., otrobi drobnj. fco vag. slov. post. 125 bl., fižol prepečen, fco slov. post. 270 d., fižol mešanec, fco slov. post. 150 bl., krompir beli, fco slov. post. 60 bl. — Seno, slama: Seno v balah, polsladko, fco vag. slov. post. 60 bl.

Spori

TAJNIKOVO POROČILO NA SLAVNOSTNEM OBČNEM ZBORU ILIRIJE 9. MAJA 1926.

Iz poročila posnemamo, s kakšnimi težavami se je moral boriti porajajoči se slovenski sport pred 15 leti. Sedanjí sportni klub Ilirija se je združil s dijaškim klubom Hermes in je dobil od njega mnogo dobrih igravcev in delavcev na sportnem polju, tako Bloudeka, Betetta, Hilija, Pelana, Beltrama, Tavčarja, Vodiška itd. Klub je gojil v začetku le nogomet in je igral do vojne 38 iger, za tedanje razmere dosti. Kdo pa se je takrat zanimal za sport. Vojna je delovanje kluba zavrla; a v pomladi leta 1919. je bil že spet občni zbor. V svoj delokrog je sprejela Ilirija tedaj tudi lahko atletiko in zimski sport ter je hkrati spremenila svoje ime v Sportni klub Ilirija. Leta 1920. je bila ustanovljena danska sekcija, ki je gojila hazeno in lahko atletiko, v istem letu tudi že samostojna pavalna sekcija. Dve leti nato, 1922. je bila ustanovljena teniška sekcija. Zimskosportno sekcijo so predelili na dva oddelka, na drsalni in smučko-sankaški oddelki. Zadnji oddelki je bil kmalu prvi v vsej naši državi. Letos se je ustanovil tudi aviatilni oddelki.

Leta 1923. je preuredil odbor sportne prostore tako, da odgovarjajo tudi velemestnim zahtevam, in od tedaj naprej ima tudi Ilirija vse večji razmah kot ga je pa imela prej. Po vojni se bila Ilirija nogometni prvak Slovenije skoz od leta 1920. do l. 1926. prvak v moški atletiki v letih 1920, 1921, 1922 in 1924, ženski lahki atletiki 1922, 1923 in 1925. v hazeni skoz od 1920 do 1926, v plavanju od 1920 do 1922, v smučkih skokih 1921—1926, v vztrajnostnem smučanju dam 1922—1924, v vztrajnostnem smučanju gospodov 1926, v tenisu zmeraj, kadar se je vršila prvenstvena tekma. Danes je Ilirija v vsej državi prva v damski atletiki, v vodnih in smučkih skokih ter v vztrajnostnem smučanju. Veliko ima državnih lahkoatletičkih rekordov.

Ob ustanovitvi je štela Ilirija 23 rednih članov, danes jih šteje 900, od teh je polovica izvršujočih. Kot matica je Ilirija zmeraj materijelno in moralno podpirala vse mlajše klube, bila je kumica vsem ljubljanskim sportnim klubom, Slovenskemu sportnemu klubu v Celju ter Slovenskemu sportnemu klubu v Mariboru. Iz njenih vrst in iz njenega odbora so izšli ustanovitelji in organizatorji Sportne zveze, Olimpijskega pododbora, Jugoslovanske zimske-sportne zveze, Ljubljanske nogometne, pavalne in hazenske podzveze. Ilirija ima odlične zveze z raznimi vodilnimi klubi v Češkoslovaški, Avstriji, Nemčiji, Italiji in Franciji. Njeno ime je poznano v vsem kontinentalnem evropskem sportnem svetu.

Vodstvo kluba je bilo poverjeno od ustanovitve do 1913 dr. Franu Kandare, do 1919 J. Rohrmannu, do 1922 inž. Bloudeku, do 1922 dr. Berčetu, v letu 1921 tudi L. Koritkiju, do 1925 Joso Gorcu, letos dr. Berčetu. V vrstah kluba vidimo tudi dr. Žižka in dr. G. Fuchs. Dosedanje delo in dosedanja uspehi so najboljšje jamstvo za bodoče delovanje jubilita.

HOUBEN—SCHÜLLER.

V okvirju lahkoatletičkih prireditev kluba Hakoh na Dunaju sta trčila skupaj nemška sprinterska prvaka Houben in Schüller, 23 let in 21 let. Prvi dan je porazil Schüller Houbena, pustil ga je dva metra za seboj, 11 sek. Do 80 m je bil Houben spredaj, nato ga je pa Schüller prehitel. Houben ga je takoj pozval na revanšo; drugi dan sta spet tekla in je spet zmagal Schüller, v 10.8. spet dva metra pred tekmečem. Razmeroma slab čas gre na rovaš zmagočenemu terenu, mrazu itd. Malo gledalcev, prvi dan samo 600. Za najlepši uspeh — v teh razmerah — smatrajo Schüllerjev tek na 200 m, v 22.1.

KOZELUH—NAJUCH.

Spet nismo prav prorokovali, zmagal ni Koželuh, kot je pričakoval ves teniški svet, zmagal je Najuch, težko sicer, a zmagal je; rezultat 6:3, 6:4, 0:6, 6:3, skupaj 18:16. Karel Koželuh je Čeh; pred vojno je živel večinoma na Nemškem, sedaj je učitelj pri W. A. C. Največji dosedanjí uspeh je dosegel lani v Deauville na Francoskem, priborilviši si evropsko prvenstvo profesionalov. Premagal je tedaj Najucha in Angleža Burkeja. Izborna igra tudi nogomet in hockey na ledu. — Najuch je po rodu Poljak, na teniških je čisto doma, učil ga je Anglež Kerr. Veliko je število njegovih uspehov in je v prvi vrsti mednarodnih igravcev ter najboljši nemški učitelj tenisa. Največji njegov uspeh je pač sedanja zmaga nad Koželuhom.

ISČEND žensko ali moško moč, sposobno in večšo v omdoliranju in manipuliranju, za damski oddelki. Nastop 15. maja. — ANTE SLANINKO, brivski salon, TUZLA (Bosna).

Nova križarska vojska otrok.

Francoski spisal Henry Bordeaux. 41

Prevedla K. H.

»Aha, že vaju imam, mala malopridneža! Že od včeraj vaju iščemo po grmovju, po hudournikih, na cestah in po vaseh. Le brž, le brž! Še pred nočjo moramo biti v Lanslebourg!»

»Spustite naju, gospod Fontanette!»

»Spusti me, ata, spusti me!»

»Molčita in pojdita lepo za menoj!»

»Papež nas čaka v Rimu.»

»Briga se papež za vas!»

»In kaj bo rekel Lipe?»

»Lipe je lopov!»

»Imel naju bo za strahopetca in naju bo zaničeval.»

»Orožniki ga bodo uklenili kot postopača.»

»Ne poznate še Lipeta: prav gotovo bo videl papeža.»

»Dosti je teh neumnosti: na pot! Molčita in ubogajta!»

In z močno roko odvede oba krivca, ki se upirata in tožita in mu zaman skušata uiti iz objema.

»Kaj pa mučite otroka?» pravi neki usmiljen potnik.

»Ušla sta nam. Nič hudega jima nočem in bri-gajte se za svoje stvari.»

Fontanette ima okrogla pleča, tilnik kot bik in divje oči. Omili jih samo, kadar zvoní. Potnik ne sili več vanj.

Karabinjerji zlobudrajo nekaj v italijanščini in Fontanette jim odgovarja v narečju, ki ga ne razumejo. V različnih jezikih je preprič nekoliko težaven. Nazadnje le pride ven iz zidovja, vlaččev ves čas oba jetnika za seboj. Še bolj šepa kot po navadi, toda njegove roke imajo močne mišice.

Čigav je ta voz, ki se jim bliža in pred katerega je vprežen siv konj? Za božjo voljo, mlinarjev voz je in obedve klopi ste zasedeni: na prednji sedi mlinar, mlinarica, župnik in debeli Tinček, ki bi ga kmalu stisnili; zadaj pa so Andrej, Pernuška in učitelj. Samo to je še ostalo od vsega hrupnega in številnega sprevoda, ki so ga povečali sejmarji v Lanslebourgu in ki je planil, da bi naskočil prelaz in zasledil križarje. Odkar je odletel Tomaž, se je vrsta razpršila. Videli so zrakoplov, našli so otroke, pohod je pri koncu, zdaj se morajo kar obrniti in priti še pred nočjo v Lanslebourg, kjer bodo spali. Počakajte, počakajte, še nekaj jih manjka: Lipe, Ančka, Janček in Katinka. Ti štirje so še izgubljeni. Ali jih ne pojdejo iskat? Joj, njihovi starši jih bodo iskali. Mlinar ima svoj voz: vzeli jih bo s seboj.

»Ne, vsi skupaj! Vsi smo bratje!» je ugovarjal župnik.

»Složni hočemo biti,« izjavi učitelj.

Nihče ju ni poslušal. Navdušenje je minilo in vsakdo misli le nase, na svojo večerjo, na svoj brlag. Dosti so že hodili in pot je prav tako dolga nazaj kot tja.

»Kaj še, navzdol gre hitreje.»

Nič ne pomaga. Kdor more, beži, vsa množica, ki je bila zbrana na pobočju prelaza, se vali navzdol v grozni zmešnjavi zapustivši drvarja Andreja in drvarjevo ženo Pernuško, mlinarja in mlinarico in debelega trudnega Tinčka, ki mu solnce nagaja.

»Jaz pa vas ne bom zapustil,« izjavi župnik Laloze, »dokler ne najdete svojih štirih malih ubežnikov.»

»In jaz tudi ne,« dostavi gospod Mussillon.

Nakopičijo se na voz, ki ga vleče siva kobila, in zasledovanje se znova prične. Zmanjšano zasledovanje, zakaj jedro bataljona je na begu: že jih ne vidijo več. Preden dospo do zavetišča, zagleda mala četa papeža, ki se zgrinja med dvema zavojeima.

»Ali dvema škropilnicama,« pravi Andrej.

»Ali dvema kozličema,« pravi Pernuška.

In Tinček, ki dobro vidi, spozna hip pozneje zvonarja Fontanetta. Kaj neki vlačí za seboj?

»Katinka, Katinka je, tam spodaj, njemu na levi, pogledite! Na desni je Janček!»

»Katinka!« sta ponovila mlinar in mlinarica.

»Ne vidite li Lipeta?« vpraša pohlevno Pernuška.

»In Ančka, je li ne vidite?«

»Ni ju pri njih.»

»Kaj je torej z njima?«

Kriče se jim približajo. Še bolj bi bili veseli, če ne bi bilo zraven tega drvarja in njegove žene, ki sta se jima malčka izgubila. Fontanette razloži stvar:

»Pobral sem ju na neki klopi. Privežite ju na voz: ne marata nazaj domov. Skoraj sta mi zlomila roke. Malo je manjkalo in začela bi me bila gristi.»

Mlinar in mlinarica se vržeta nad hčerko:

»Katinka! Katinka!»

Pusti se božati, vendar pa ne kaže nobenega veselja in od Tinčka se obrne proč kot od zavrženca. Upala je, da bo videla papeža in sprejela vase ljubega Boga iz njegovih rok, in zdaj mislijo, da ji je všeč, ko jo s silo vlečejo v njeno vas Avrieux! Nevoščijiva je obema križarjema, ki sama nadaljujeta pot, in jima pošilja svoje srce, ker ne more z njima. Mali Janček pa se je nehal upirati, zakaj pri kraju je s svojimi močmi.

Po tem kratkem izlivu sprašuje Andrej zvonarja:

»Kje sta pa Ančka in Lipe?«

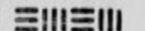
»Nisem videl ne enega ne drugega.»

»Tak nista bila z njima?«

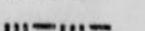
»Ni ju bilo pri njih.»

Pernuška prime za predpasnik, da si zakrije oči. Katinka, ki je zapazila njeno kretnjo, jo hoče takoj potolažiti:

»Jaz pa vem, kje sta.»

Prispevamo »Cirilove knjižnice« v Mariboru: 8. zvezek: Orey Dušica. Roman. I. del. 16 Din. 9. zvezek: Conan Doyle: V libijski puščavi. Roman. 12 Din. 10. zvezek: Bernetti: Živ pokopan. Povest. 8 Din. 11. zvezek: Camelli: Izpoved socialistična (Od socialistična do duhovnika). 16 Din. 13. zvezek: E. Lešnik: Sumi, šumi Drava. Critice iz mariborske zgodovine. 5 Din. 14. zvezek: Ljubša: Slovenske gorice. 7 Din. KOL.

Izpred sodišča

Tatinska snuba. Najmanjšo kazen dobita in sicer vsak samo šest mesecev težke ječe z raznimi dodatki. Razlogi sodbe so pa ti-le: Nace Aljančič, katerega so aretirali že 26. marca — brezposelni postopač in pa njegov tovariš Jernej Škodlar, ki je že šest dni čakal na svojega tovariša v zaporih ljubljanskega sodišča in ki je bil že 23 krat kaznovan radi raznih nerodnosti, sta se ženila po deželi. Starejši je ponujal mlajšega, oba pa sta se izdajala za bogata človeka. Povsod sta pila in jedla, zraven pa sta kradla in goljufala, kar in kolikor sta mogla. Izdajala sta se tudi za bližnjega sorodnika domačega župnika, samo da sta si pridobila več zapužanja pri ljudeh. Sem in tja jima je res kdo nasedel in ju pogostil — za kar sta ga končno okradla, povečini pa so ju povsod odslavili, češ da nimajo nobene neveste. Odnesele sta vse, kar jima je prišlo pod roko. Tudi pila in jedla sta kot ženina po raznih gostilnah in sta se nato — zmazala. — Končno pa so jih le zalotili in kljub spretnemu zagovoru sta obsedela in bodo imele podedeželske neveste šest mesecev mir pred takimi — nevarnimi snubci.

ZA MESEC JUNIJ (PRAZNIK PRESV. R. T., PRESV. SRCE JEZUSOVO)

priloga
JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
cerkvenim zborom:
Foerster, 10 evharističnih pesmi za mešani zbor. Part. 16 Din, glasovi po 4 Din.
— 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor. 12 Din.
— Cantica sacra III. del za moški zbor. 30 Din.
— Litanijske Srca Jezusovega. 6 Din.
Grum, Litanijske in odpevi v čast presv. S. J. 14 D.
Hladnik, Himne za procesijo na praznik presv. R. T. (latinsko) op. 63 za mešani ali moški zbor. 10 Din.
— Pange lingua. Himne za procesijo na praznik presv. R. T. (latinsko) op. 24 za mešani zbor. 10 Din.
Kimovec, Rihar renatus. Zbirka Gospodovih napevov za mešani zbor. Part. 24 Din, glasovi po 8 Din. Obsega tudi več himen za praznik presv. R. T.
— Oče naš, 12 obhajilnih pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 6 Din.
Pogačnik, Slava presv. Kruca, 10 pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din, glasovi po 6 Din.
Premrl, Slava presv. Evharistiji za mešani zbor. Part. 60 Din, glasovi po 12 Din.

Novi vozni red na železnicah.

V noči od 14. na 15. maja ob 24. uri stopi na vseh progah državnih železnic novi vozni red v veljavo. Najvažnejše zveze odnosno spremembe po novem voznom redu z ozirom na Slovenijo so:
Med Ljubljano in Belgradom vozita kakor do sedaj v vsaki smeri po dva brzovlaka. Dnevni brzovlak odhaja iz Ljubljane gl. k. po novem voznom redu kasneje, in sicer ob 9. uri in prihaja v Belgrad že ob 21. uri 35 min. V obratni smeri odhaja iz Belgrada kasneje, t. j. ob 7. uri 45 min., ter prihaja v Ljubljano že ob 21. uri. Ta par brzih vlakov vozi od odnosno do Monakovega preko Jesenic—Beljaka in ima direktne vozove: Belgrad—Berlin, Belgrad—München, Zagreb—Celovec, Belgrad—Milano in Bukaresta—Trst. V Ljubljani ima zvezo na brzi vlak, ki odhaja iz Trsta ob 1. uri in prihaja v Ljubljano ob 5. uri 55 min.; v obratni smeri pa na brzi vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 23. uri 15 min. ter prihaja v Trst ob 4. uri. V Trstu ima ta vlak direktno zvezo v odnosno iz Pariza. Med Ljubljano in Rakonom veljavo za vlak v novem voznom redu tarife za brzi vlak in ne več tarife za potniški vlak kot dosedaj. Nočni brzi vlak odhaja iz Ljubljane gl. k. pozneje, in to ob 17. uri 15 min. in prihaja v Belgrad tudi pozneje ob 8. uri 10 min.; v obratni smeri odhaja iz Belgrada že ob 19. uri 10 min. in prihaja v Ljubljano ob 11. uri 06 min. Poleg direktnih osebnih voz in spalnega voza Belgrad—Ljubljana ima še direktne vozove: Belgrad—Bistrica Boh. jezero in Belgrad—Trst.
Med Mariborom in Belgradom vozi en par brzih vlakov, in sicer odhaja kasneje iz Maribora ob 14. uri 35 min. in prihaja v Belgrad ob 6. uri 35 min.; v obratni smeri odhaja iz Belgrada že ob 23. uri 20 min. in prihaja v Maribor gl. kol. 9 min. kasneje ob 14. uri 45 min. Ta par brzih vlakov ima direktne vozove: Belgrad—Dunaj, Belgrad—Rogaška Slatina, Zagreb—Dunaj in Split—Praha.
Simplon Orient Ekspresna vlaka Pariz—Carigrad vozita še nadalje preko Trsta—Ljubljane—Zagreba—Belgrada in Sofije. V smeri proti Carigradu odhaja iz Ljubljane že ob 1. uri 28 min. in v smeri proti Parizu odhaja iz Ljubljane že ob 8. uri 45 min.
Ostali mednarodni brzi vlaki kakor Dunaj—Trst, Praga—Trst, Budimpešta—Trst in Monakovo—Trst so ostali več ali manj neizpremenjeni.
Vozni red lokalnih potniških vlakov se v bistvu ni veliko spremenil. Preložili so se le posamezni vlaki, največ iz prometno-tehničnih ozirov.

Na progi Zagreb—Postojna in Zidani most—Maribor ni v prometu potniških vlakov nikakih bistvenih sprememb. Na progi Poljane—Zreče vozi na delni progi Poljane—Slov. Konjice še tretji par vlakov, in sicer odhaja iz Slov. Konjice ob 17. uri 14 min. in prihaja v Poljane ob 18. uri 13 min. Odhod iz Poljan ob 21. uri 05 min., prihod v Zreče ob 22. uri 30 min. Ker vozi ta vlak do Zreče, vozi popoldanski samo do Slov. Konjice.
Na progi Slov. Bistrica—Slov. Bistrica mesto vozi ob nedeljah in praznikih še sedmi par vlakov. Odhod iz Slov. Bistrice mesto ob 20. uri 47 min., prihod v Slov. Bistrico ob 21. uri, odhod iz Slov. Bistrice ob 21. uri 17 min., prihod v mesto ob 21. 30 min. Na progi Maribor—Št. Ilj, Grobelno—Rogatec in Ljubljana—Vrhnika ni bistvenih sprememb. Isto velja v glavnem tudi za proge Ljubljana—Podbrdo, Ljubljana—Kamnik in Kranj—Tržič; novo je le, da se je podaljšal mešani vlak, ki odhaja iz Ljubljane gor. kol. ob 17. uri 40 min., do Podnart—Krope, in da vozi od Podnart—Krope do Ljubljane gor. kol. nov mešani vlak z odhodom iz Podnart—Krope ob 7. uri in prihodom v Ljubljano gor. kol. ob 8. uri 58 min.
Na progi Jesenice—Planica se je jutranja zveza iz Kranjske gore oziroma Planice na Jesenicah na prvi ljubljanski vlak opustila in se je vzpostavila zveza na brzi vlak, slično kot v Bohinjske proge. Vlak odhaja iz Planice ob 6. uri 23 min. in prihaja na Jesenice ob 7. uri 05 min. Dosedanja mešana vlaka Jesenice—Trbiž sta se spremenila v čisto potniška vlaka. Vlak v smeri Jesenice—Trbiž je ostal v isti legi kot dosedaj, povratek na Jesenice

pa je za poldrugo uro preje, tako da doseže že zvezo na vlak, ki prihaja v Ljubljano ob 16. uri 38 min.
Proga Pragersko—Kotoriba in Ormož—Hodoš; Dosedanji mešani vlak, ki je odhajal iz Maribora ob 5. uri za Mursko Soboto, vozi po novem voznom redu kot potniški vlak do Gornje Radgone s priključkom za Mursko Soboto. Opoldanski par potniških vlakov, ki je vozil med Pragerskim in Ptujem, se je podaljšal do Ormoža z zvezo na Mursko Soboto in Hodoš, tako da vozi po novem voznom redu na tej progi en par vlakov več. Ostali vlaki imajo le malenkostne spremembe. Na progi Celje—Dravograd—Meža, Čakovec—Dolnja Lendava in Ljutomer—Radgona ni bistvenih sprememb.
Na progi Ljubljana—Karlovec odhaja nočni potniški vlak iz Ljubljane za 65 min. preje, a prihaja v Ljubljano za 48 min. kasneje. Drugih bistvenih sprememb na tej progi kot tudi na progah Grosuplje—Kočevje, Trebnje—Št. Janž na Dol. in Novo mesto—Straža—Toplice ni.

Poizvedovanja

Zgubila se je damska ura (srebrna) na kolodvoru v Novem mestu. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi Antonu Zupančiču na Ponikvah pri Trebnjem.
Našla se je zlata damska ura v žentpeterskem parku. Kdor jo je izgubil, naj se oglasi v Ravnjakarjevi ulici 8.

Naročajte 'Slovenca'!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 11. maja 1926. Višina barometra 308,8 m.

Table with columns: Opazovanja, Barometer, Toplota, Rel. vlaga, Veter in brzina, Oblačnost, Vrsta padavin, V Ljubljani je. Includes data for Ljubljana (dvorec), Zagreb, Belgrad, Sarajevo, Skopije, Dubrovnik, Praga.

Izurnjena ŠIVILJA gre št. 4. vat na dom. Copova c. 7. (L. nadstr., vrata 4.)

KREDENCA za jedilnico lepa, moderna, naprodaj. Sajovic, Škofja 13, dvor.

UCENKE za strojno pletenje se sprejmejo. Naslov v upravi pod: 3244.

Gospod ki je kupoval HIŠO na Ježici, naj dvigne v naši upravi list pod: »1. Maj«

KNJIGOVODJA-KORRESPONDENT
dobra moč, samostojen, dopisuje perfektno slovensko, nemško, italijansko, lita večletno trg. prakso, vajen vseh pisarniških poslov, z dobrih priporočili, išče mesto kjerkoli. Cenj. dopise na upravo 'Slovenca' pod šifro: »AGILEN« 3243.

2 spretni pletilji in ena NAVIJALKA, se sprejmejo. — Kje pove uprava lista pod št. 3200.

UCENCA za krojaško obrt. pošten, staršev, sprejme pod ugodnimi pogoji tvrčka Fr. Jeriha, krojaški mojster, Šmarino pri Litiji 5.

ODEJE se sprejmejo v delo. — Rožna ulica 19. 3111

ORGANIST išče službo. Najrajši v Slov. goricah. Ponudbe na upravištvu 'Slovenca' v Mariboru pod šifro: »Zvest« 3239.

Izgubil se je pes (laški hrt). — Najditelja prosim, da mi sporoči naslov. A. Jurkovič, Sp. Šiška, Žibertova ulica 25.

Likarice spretno, za svetlo likanje, se sprejmejo v trgovini na Sv. Petra cesti št. 29 — Ljubljana.

Najnovejša iznajdba! Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblek ANTON BOC, Ljubljana Selenburgova ul. 6. I. Gilinc-VIČ 48

ŠOFERJA sprejme TEXTILIA Krekov trg št. 10.

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah Cerne, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Notarskega kandidata tudi novinca, sprejme ljubljanski notar. Ponudbe na upravo lista pod šifro: »V.« št. 3235.

HISA v MARIBORU s 17 opremljenimi sobami, čisti letni dohodek 72.000 Din., naprodaj za 350.000 Din. — Proda ZAGORSKI, MARIBOR — Tattenbahova ulica št. 19. 3229

Poravnajte naročnino!

NOVO KOLO poceni prodam. Vižmarje št. 88 nad Ljubljano.

Upravitelj samski, vpokojenec, več samost. administrativnega in ekonomskega vodstva, se išče za okrevanje do 30 oskrbovancev na otoku Rab, Dalmacija. Soba in prosta oskrba v hiši. — Ponudbe s event. izpričevali in zahtovo glede plače do 20. maja na upravo lista na naslov »Jadran št. 3015«.

POSESTVO 28 oral. pri Mariboru, gostilno, žago, vilo, hiše in 73 razl. posestev od 50.000 Din — proda Zagorski, Maribor, Tattenbahova 19. 3230

NAKUP najfinjših ljutomerskih SORTNIH VIN kakor vina iz mešanih nasadov, po ugodnih cenah v vsaki množini, najkulantnejše posreduje Vinarska zadruga »Jeruzalemski« r. z. o. z. — Ivanj-kovec. Poslovodja: Josip Janžek. Telef. št. 2.

POMLADNE NOVOSTI nogavice v raznih barvah, žepne robce, čipke, rokavice, naramnice, kravate, palice, razna mila, gube in potreščine za šivilje, krojače in čevljarje ter nahrbtnike Josip Petelinč, Ljubljana Najnižje cene (o) vodi blizu Prešernovega spomenika

Naznanilo preselitve! »STAVENA DRUŽBA« d. d., preje v Levstikovi ulici 19, posluje od 1. maja t. l. v svojih lastnih prostorih, Vrtača št. 5.

Družba prevzema vsa v njeno stroko spadajoča dela, kakor stavbena, mizarska, tesarska, ključavničarska in kolarska. — Nadalje prodaja razni stavbni material, kakor zidno in strešno opek, škrlji, kamen lomljenec, mavec, vsakovrsten stavbni les itd. — Točno in solidno delo pri izredno ugodnih cenah!

Edino najboljši šivalni stroji in kolesa za rodbino, obrt in industrijo so le Jos. Petelinca Gritzner, Adler Najnižje cene! Tudi na obroke Ljubljana blizu Prešernovega spomenika Pouk v vozenju brezplačno. Večletna garancija

Iščemo 300 spsobnih KROJAČEV za boljše konfekcije. Ob osebnih predstavi, morejo takoj stopiti v delo. Pisarne ponudbe se ne vračajo. MEHANIČNA TVORNICA ODJELA D. D. — ZAGREB, Savska 20.

Gradimo STADION - kupujemo srečke! E 64/26—8. 3238 Oklic. Pri podpisnem izvršnem sodišču se proda pod roko 1100 kubičnih metrov BUKOVH DRV, in 900 kubičnih metrov BUKOVH HLODOV. Kupci naj stavijo ponudbe do 20. maja 1926 pri sodišču ali pa pri prisilnem upravniku Josipu Maček, posestniku v Ljubljani, Krojaška ulica. Okrajno sodišče v Radečah, dne 10. maja 1926.

TROBENTE vse blehinstrumente, ter lovske rogove hitro in precizno popravljajo in preglašujejo RILONZ BREZNIK Ljubljana Mestni trg št. 3 (poleg magistr.) Stari instrumenti se vzamejo v zameno ali pa kupijo.

Priporoča se Vam za nakup in izvršitev spalnic, jedilnic, gosposkih sob pisarniške oprave, kuhinj in drugega pohištva, katero imam vedno v zalogi prvovrstno blago, za katero se jamči. — ANDREJ KREGAR, mizarstvo in zaloga pohištva, nasproti kolodvoru Vižmarje. Št. Vid nad Ljubljano. Zahtevajte cenik!

Štampilje S. PETAN, Maribor. Nasproti glav. kolodvoru.

Vsemogočnemu je dopadlo poklicati k Sebi našo preljubljeno mamo, babico, taščo in teto, gospo Marijo Koželj roj. Hudobilnik v starosti 80 let, po kratki bolezni, prevideno s tolažili sv. vere. Pogreb nepozabne bo v sredo, dne 12. maja 1926, ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Šutna št. 8/9, na Zale. Kamnik, dne 10. maja 1926.

POMLADNE NOVOSTI nogavice v raznih barvah, žepne robce, čipke, rokavice, naramnice, kravate, palice, razna mila, gube in potreščine za šivilje, krojače in čevljarje ter nahrbtnike Josip Petelinč, Ljubljana Najnižje cene (o) vodi blizu Prešernovega spomenika

Priporočajo se naslednje mariborske trgovke:

Stavbno podjetje ACCETTO & drugovi družba z o. z. Maribor, Franciškan. ul.
Josip Brandl izdelovalnica orgel in klavirjev, MARIBOR Stročmayerjeva ulica
Anton Breclj trgovina z lesom in premogom MARIBOR, Koroška c. 49
DIVJAK & GUSTINCIC trgovina dvokoles in mehanična delavnica MARIBOR, Glavni trg 17 Tattenbachova 14
Foto-JAPELJ lepe slike Maribor, Aleksandrova 25/III
Karel Jarh trgovina z lesom in premogom Maribor, Gregorčičeva 1
Jaš & Lesiak špec. trgovina živil MARIBOR Ulica X. oktobra št. 2
Ivan Lorber slikar MARIBOR Vetrinjska ulica št. 5
M. Oslag trgovina usnja in čevljarjskih potrebščin Maribor, Soška ulica št. 17
I. POSCH specijalska trgovina — Solidna postrežba — MARIBOR, Koroška c. 20
Jos. Povodnik dnevno sveže ribe prvov. dalmatinska vina Maribor, Vojašniška 4-6
Ferd. Rogatsch cementni izdelki in gradbeni material Maribor, Franciškan. 17
Drago Rosina galanterija, parfumerija vrvar in pietersko blago Maribor, Vetrinjska 26
A. Sprager elektr. podjetje Maribor, Kopitarjeva ul. 12
Ivan Staudinger pohištvo in sobno mizarstvo Maribor, Soška ulica št. 5
MAKS USSAR stavbno in galanterijsko kleparstvo, inštalacije Maribor, Gregorčičeva 17
WAGNER foto-atelje MARIBOR Slovenska ulica 4 Podružnica Slovenčeve uprave MARIBOR, Koroška c. 1

Zahvala Povodom smrti našega iskreno ljubljenega in predobrega očeta, tasta, deda in strica, gospoda Ivana Burgerja smo prejeli od vseh strani toliko izrazov iskrenega sočutja, da nam je nemogoče zahvaliti se vsakemu posebej. — Zato tem potom izrekamo najtoplejšo zahvalo vsem, zlasti častiti duhovščini, darovalcem prekrasnih vencev in šopkov, gasilnemu društvu in zastopnikom raznih korporacij in društev, kakor vsem, ki so dragoga pokojnika spremenili na njegovi zadnji poti. Sevnica, dne 9. maja 1926. Karel in Mici Cimperšek.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem posloplju) Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Čeč Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec. Urednik: Franc Terzaglav.